

พินิจความเป็น “วีรบุรุษ” ของ “เซเลอร์มูน” ในการตูนฉบับมังงะ
ผ่านแว่นคติชนวิทยา*

Studying the Creation and Characteristics of the Heroes in the Manga version of “Sailor Moon” using Folklore Approach

ธนภัทร พิริโยธินกุล

นิสิตปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Received: November 27, 2020 Revised: June 21, 2021 Accepted: June 22, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษาลักษณะเด่นและความสำคัญของความเป็นวีรบุรุษของตัวละคร “เซเลอร์มูน” จากการตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะ (manga) ที่ตีพิมพ์ในประเทศไทย 18 เล่มจบ ด้วยวิธีวิทยาทางคติชนวิทยา และกรอบแนวคิดเรื่องวีรบุรุษของโจเซฟ แคมพ์เบลล์ ผลการศึกษาพบว่าการตูนเรื่องเซเลอร์มูนมีลักษณะเป็น “นิทานวีรบุรุษ” ขั้นตอนชีวิตแบบวีรบุรุษของเซเลอร์มูนประกอบ 4 ภพ คือ อดีต ปัจจุบัน อนาคตอันใกล้ และอนาคตอันไกล แสดงลักษณะเด่นของความเป็นวีรบุรุษ 2 ประการ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างกาลต่างๆ และการปฏิบัติภารกิจทางจิตวิญญาณของเซเลอร์มูน ส่วนระดับอนุภาค (motif) พบอนุภาคเด่นคือ อนุภาควีรบุรุษ

* การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับคำชี้แนะจาก ผศ. ดร. อภิลักษณ์ เกษมผลกุล สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และได้รับความเอื้อเฟื้อเพื่อหนังสือบางส่วนจาก ดร.สายป่าน ปุริวรรธนะ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านไว้ ณ โอกาสนี้

หญิงผู้เป็นนักรบในร่างนักเรียน และ อนาคตวีรบุรุษหญิงกึ่งเทพ ความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูนมีความสำคัญในมิติสังคมวัฒนธรรม ทั้งการเป็นต้นแบบการดำเนินชีวิต การสะท้อนอุดมการณ์ชาตินิยมแบบญี่ปุ่น และการใช้เป็นสิ่งแสดงอัตลักษณ์กลุ่มชน บทความนี้เป็นตัวอย่างการศึกษาการตื้นในมิติวัฒนธรรมและในบริบทข้ามวัฒนธรรมโดยใช้แว่นคติชนวิทยา มาศึกษาเพื่อให้เข้าใจความสำคัญของการตื้นต่างวัฒนธรรมที่เข้ามาแพร่หลายในสังคมไทยได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

คำสำคัญ

เซเลอร์มูน, มังงะ, นิทานวีรบุรุษ, คติชนวิทยา, การตื้นศึกษา

Abstract

This research paper aims to study the prominent characteristics and significance or function of the heroic character of “Sailor Moon” from the 18 volumes of the manga series Sailor Moon published in Thailand using folklore methods and Joseph Campbell's concept of heroes. This study found that “Sailor Moon” manga as a “Heroes Tale”. Sailor Moon's Heroic Journey Model consists of four worlds: past, present, near future, and distant future. It shows two main characteristics of heroism: the relationship between the worlds. And the fulfillment of Sailor Moon's spiritual mission. The prominent motif are a female warrior hero, in the character of the student, and a demigod female hero. Sailor Moon heroism is important in a sociocultural dimension. Both being a role model for life, Reflecting on Japanese nationalist ideology, and its use as a symbol of group identity. This article is an example of the study of cartoons in cultural dimensions and in cross-cultural contexts by using folklore approaches to deepen the understanding of the importance of intercultural cartoons that have spread in Thai society.

Keywords

Sailor Moon, manga, hero tale, folklore, cartoon studies

บทนำ

การ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูน (Bishōjo Senshi Sērā Mūn แปลว่า นักรบสาวสวยเซเลอร์มูน) มีเรื่องราวเกี่ยวกับนักเรียนหญิงชั้นมัธยมชาวญี่ปุ่น ที่มีพลังวิเศษสามารถแปลงร่างเป็นอัศวินแห่งดวงจันทร์และดวงดาวต่าง ๆ และสามารถใช้อุปกรณ์เพื่อพิทักษ์ความสงบสุขของโลกได้ การ์ตูนเรื่องนี้เป็นผลงานของนาโอโกะ ทาเคอุจิ นักเขียนการ์ตูนชาวญี่ปุ่น ซึ่งได้เขียนเรื่อง **Pretty Soldier Sailor Moon** ฉบับมังงะ (manga) หรือหนังสือการ์ตูนช่องในวัฒนธรรมญี่ปุ่น เริ่มตีพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. 2535-2540 (ค.ศ. 1992-1997) จากนั้นจึงมีการผลิตฉบับอนิเมะ (anime) หรือการ์ตูนภาพเคลื่อนไหวในวัฒนธรรมญี่ปุ่น เริ่มออกอากาศตอนแรกที่ประเทศญี่ปุ่นในปีเดียวกัน

การ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลกรวมถึงในประเทศไทย เรื่องเซเลอร์มูนเริ่มเป็นที่รู้จักในสังคมไทยราว พ.ศ. 2536 สำนักพิมพ์หมึกจีนได้ตีพิมพ์การ์ตูนเซเลอร์มูนฉบับมังงะจำหน่ายในยุค “ก่อนลิขสิทธิ์” และได้รับความนิยมค่อนข้างมาก ราวปลายปี พ.ศ. 2537 สำนักพิมพ์วิบูลย์กิจ จึงได้รับลิขสิทธิ์ในการจัดพิมพ์และเริ่มจัดจำหน่ายการ์ตูนเซเลอร์มูนฉบับมังงะในชื่อภาษาไทยว่า “**อัศวินดาราเซลเลอร์มูน**” มี 18 เล่มจบ ตีพิมพ์ พ.ศ. 2538-2541 รวมทั้งยังจัดพิมพ์จำหน่ายเรื่องเซเลอร์วีจำนวน 3 เล่มจบด้วย นอกจากนี้ยังมีการออกอากาศการ์ตูนเซเลอร์มูนฉบับอนิเมะมีทั้งสิ้น 5 ภาค 200 ตอน และตอนพิเศษ ในประเทศไทย พ.ศ. 2537-2542 ทางช่อง 9 อ.ส.ม.ท. (เซเลอร์มูน (อนิเมะ), ม.ป.ป.) และมีสินค้าเกี่ยวกับเซเลอร์มูนในประเทศไทยจำนวนมาก เช่น เครื่องเขียน ของเล่น เป็นต้น แสดงถึงความแพร่หลายของเซเลอร์มูนจากวัฒนธรรมญี่ปุ่นในสังคมไทย

การ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนก่อนที่จะสร้างฉบับอื่นๆ เช่น ฉบับอนิเมะ และละครเวที ซึ่งต่อมา

มีการนำฉบับมังงะมาพิมพ์ซ้ำ ปรับปรุงแล้วตีพิมพ์จำหน่ายเป็นรูปเล่มอีกหลายครั้งหรือในรูปแบบไฟล์ดิจิทัล ในประเทศไทย สำนักพิมพ์วิบูลย์กิจได้ตีพิมพ์เซเลอร์มูนฉบับมังงะรุ่นที่ 2 มี 12 เล่มจบ และเล่มพิเศษ 2 เล่ม ในพ.ศ. 2557 จำหน่ายฉบับมังงะรุ่น Eternal Edition ซึ่งเป็นรุ่นที่ 3 โดยจำหน่ายเล่ม 1 เป็นไฟล์ดิจิทัล เมื่อ พ.ศ. 2563 ตลอดจนได้ประกาศเฟสบุ๊คเพจ Vibulkij เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ว่าจะมีการจัดพิมพ์ฉบับมังงะรุ่น Eternal Edition เป็นรูปเล่มสำหรับนักสะสมในประเทศไทยโดยเฉพาะ

การจัดพิมพ์การ์ตูนเซเลอร์มูนฉบับมังงะดังกล่าวนี้สอดคล้องกับบริษัทโตเอ อนิเมชัน ได้นำฉบับมังงะมาผลิตใหม่ในรูปแบบอะนิเมะ ชื่อว่า **Pretty Guardian Sailor Moon Crystal** ดำเนินเรื่องตามฉบับมังงะทั้งหมด ซึ่งเคยออกอากาศในประเทศไทยแล้ว 3 ภาค และมีการเผยแพร่ภาคที่ 4 ชื่อ **Sailor Moon Eternal The Movie** ซึ่งมีคำบรรยาย (subtitle) ภาษาไทยและพากษ์ไทย ผ่านแอปพลิเคชัน Netflix ในวันที่ 3 มิถุนายน 2564 เซเลอร์มูนฉบับมังงะจึงดำรงอยู่ในสังคมไทยมาจนปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากมีกลุ่ม “แฟนคลับ” เซเลอร์มูนในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

อนึ่ง การ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะต่างจากฉบับอนิเมะดั้งเดิมที่เผยแพร่ในช่วง พ.ศ. 2537-2542 ค่อนข้างมาก ทั้งเนื้อเรื่องมีความกระชับมากกว่า เนื้อหาเข้มข้นและค่อนข้างรุนแรง และมีมุขตลกน้อยกว่าในฉบับอนิเมะ (เซเลอร์มูน (มังงะ), ม.ป.ป.) กระนั้นฉบับมังงะก็ได้รับความนิยมค่อนข้างมากเช่นเดียวกับฉบับอนิเมะ Oguro Yuuichirou บรรณาธิการนิตยสารการ์ตูนญี่ปุ่นเคยกล่าวว่า การ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นและเป็นที่นิยมขึ้นชอบทั้งในกลุ่มเด็กหญิงและชาย ทั้งนี้เพราะลักษณะตัวละครและเนื้อเรื่องเข้าถึงและสอดคล้องกับความต้องการภายในใจ

ของผู้ชม ทำให้อยากจะเป็นตัวละครนั้น ๆ ในเรื่องซึ่งฉบับมังงะค่อนข้างตอบสนองความต้องการนี้ได้ตรงจุดมากกว่าฉบับนิเมะ (บรรณาธิการนิตยสารบิกทูน, 2540,95) การทำให้ตัวละครในเรื่อง โดยเฉพาะตัวละครเอกคือ เซเลอร์มูนมีความเป็นวีรบุรุษ ในความหมายเดียวกับคำว่า วีรสตรี จึงน่าจะมีส่วนสำคัญต่อการสร้างตัวละครและเนื้อเรื่องเพื่อให้ผู้ชมชื่นชอบและตอบสนองความต้องการของผู้ชมทั้งชาวญี่ปุ่นและคนทั่วโลกได้

ความเป็นวีรบุรุษมิได้ถูกจำกัดเฉพาะ “ผู้ชาย” เท่านั้น โจเซฟ แคมป์เบลล์ (Joseph Campbell) นักวิชาการด้านเทพปกรณัม กล่าวว่า “วีรบุรุษ” หมายถึง ชายหรือหญิงซึ่งมอบชีวิตให้กับบางสิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่าตัวเอง และละทิ้งสถานะหนึ่งไปสู่อีกสถานะหนึ่งที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่ากว่า โดยวีรบุรุษจะปฏิบัติภารกิจสองประเภทคือภารกิจทางกายและทางจิตวิญญาณแล้วกลับมาพร้อมสารสาระบางอย่าง (แคมป์เบลล์ และมอยเยอร์ส, 2551, 255-257) ดังนั้น “ผู้หญิง” ก็สามารถเป็นวีรบุรุษได้ และความเป็นวีรบุรุษมิได้ผูกติดกับเพศ แต่แสดงผ่านประสบการณ์และผลแห่งการผจญภารกิจต่าง ๆ

ด้วยเหตุต่าง ๆ ในข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งคำถามว่า หากพิจารณาการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะในแง่ “นิทานวีรบุรุษ” (Hero tale) จะทำให้เห็น “ความเป็นวีรบุรุษ” ของเซเลอร์มูนอย่างไร และความเป็นวีรบุรุษดังกล่าวสัมพันธ์กับมิติเชิงสังคมวัฒนธรรมอย่างไรจึงทำให้เรื่องเซเลอร์มูนได้รับความนิยมขึ้นชอบ การศึกษาครั้งนี้มีสมมติฐานว่า การ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะ คือ นิทานวีรบุรุษ ความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูนมีลักษณะเด่นที่เกิดจากกลวิธีการสร้างความเป็นวีรบุรุษทั้งในระดับโครงสร้างเรื่องและระดับอนุภาค สะท้อนความเป็นสากลและลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรม ความเป็นวีรบุรุษของเซเลอร์มูนยังมีบทบาทหน้าที่ทางสังคม แสดงถึงความสำคัญ

ของการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะในมิติสังคมวัฒนธรรมญี่ปุ่น ตลอดจนความสัมพันธ์กับสังคมวัฒนธรรมอื่นๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะเด่นของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูนในการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะ
2. เพื่อศึกษาความสำคัญของความเป็นวีรบุรุษของเซเลอร์มูนในการ์ตูนฉบับมังงะในมิติสังคมวัฒนธรรม

ทบทวนวรรณกรรม

โจเซฟ แคมป์เบลล์ (Joseph Campbell) เป็นนักวิชาการด้านตำนานเทพปกรณัม ที่ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษไว้อย่างน่าสนใจ อาทิ หนังสือเรื่อง *The Hero with a Thousand Faces* (1956) ซึ่งได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องการผจญภัยของวีรบุรุษ และลักษณะของวีรบุรุษ แนวคิดของแคมป์เบลล์ได้รับความสนใจจากนักวิชาการไทย โดยเฉพาะนักวิชาการด้านคติชนวิทยา เช่น กิ่งแก้ว อรรถากร ได้เคยเขียนบทปริทัศน์หนังสือดังกล่าวไว้ใน *ปริทัศน์หนังสือ ยุควีรบุรุษ วีรบุรุษพันหน้า วรรณกรรมดาโอเมียน* เมื่อ พ.ศ. 2522 บารนี บุญทรง ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง *ชีวิตและคุณูปการของโจเซฟ แคมป์เบลล์ ต่อการศึกษาเทพปกรณัม* (2551) และได้แปลหนังสือเรื่อง *The Power of Myth* ที่เขียนจากการสนทนาระหว่างแคมป์เบลล์ กับ มอยเยอร์ส (Bill Moyers) ในชื่อ *พลาณภาพแห่งเทพปกรณัม* (2551) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อชาวไทยในการศึกษาแนวคิดเรื่องวีรบุรุษของแคมป์เบลล์ ได้กว้างขวางและสะดวกมากขึ้น แนวคิดเรื่องวีรบุรุษนี้ ยังได้รับการนำมาประยุกต์ใช้ในการเขียนวิทยานิพนธ์ เช่น *ตำนานพระศรีอาริย์ในสังคมไทย : การสร้างสรรค์และบทบาท ของอภิรักษ์ณ เกษมผลกุล* (2552) และ

อิทธิปาฏิหาริย์กับการสร้างเรื่องเล่าศักดิ์สิทธิ์: ขนบนิยมและพลวัตใน
ประวัติพระเกจิอาจารย์ในสังคมไทยภาคกลาง ของสายป่าน ปุริวรรณชนะ
(2555) เป็นต้น

การศึกษาเรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษในแวดวงวิชาการไทย มีการศึกษา
โดยใช้กลุ่มข้อมูลอย่างหลากหลาย เช่น ตำนาน นิทาน ประวัติศาสตร์
ภาพยนตร์ และเกม ตัวอย่างงานวิจัยที่ใกล้เคียงกับการศึกษาการตูนเรื่อง
เซเลอร์มูน ซึ่งเป็นสื่อร่วมสมัย อาทิ

กিজา รัตนการุณย์ เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง **นิทานในเกม
คอมพิวเตอร์: การสืบสานและการสร้างสรรค์** (2547) ศึกษาเกมนิทานสวม
บทบาท (RPG) ในฐานะข้อมูลคติชนสมัยใหม่ ทำให้เห็นว่าตัวเอกแบบ
วีรบุรุษ และเนื้อเรื่องในเกม มีความคล้ายคลึงกับนิทานมหัศจรรย์ นิทาน
วีรบุรุษ และตำนาน สะท้อนการสืบสานข้อมูลคติชนในอดีตมานำเสนอใหม่
และมีการสร้างสรรค์ลักษณะเด่นเฉพาะตนด้วย

ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาความเป็นวีรบุรุษในการตูนญี่ปุ่น อาทิ
**การนำเสนอลักษณะของวีรบุรุษในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นในประเทศไทย
(พ.ศ.2536-2540)** ของภัทรหทัย มังคะดานะรา (2541) ทำให้เห็นลักษณะ
ของวีรบุรุษในการตูนญี่ปุ่นที่ช่วยปลูกฝังคุณธรรม และเสริมสร้าง
ประสบการณ์ทางอ้อมแก่ผู้อ่าน แต่มุ่งศึกษการ์ตูนผู้ชายเป็นสำคัญ

วงวิชาการระดับนานาชาติให้ความสำคัญกับการศึกษา “การ์ตูน”
ในฐานะผลผลิตทางวัฒนธรรม ในวงวิชาการไทยนั้นมีการศึกษาในมิติของ
วัฒนธรรมการ์ตูนค่อนข้างจำกัด แม้ว่าเนื้อหาของ “มังงะ” หรือการ์ตูนญี่ปุ่น
ในรูปแบบการ์ตูนช่องนี้จะมีความเกี่ยวข้องกับสังคมเป็นอย่างมาก ตลอดจนมี
การใช้การ์ตูนในบริบทของสังคมและการเมืองในทั่วทุกประเทศไม่เว้นแต่ใน
ประเทศไทยก็ตาม (กฤติกร วงศ์สว่างพานิช, 2562, 19-20) นักวิชาการไทย

คนสำคัญที่ศึกษาการตูนในมิติสังคมวัฒนธรรม คือประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ ซึ่งได้เขียนวิจารณ์การตูนทั้งจากญี่ปุ่นและโลกตะวันตกได้อย่างหลากหลาย อาทิ หนังสือการตูนเพื่อนรัก (2545) ซึ่งได้วิเคราะห์วิจารณ์การตูนต่าง ๆ ในมิติเชิงสังคมวัฒนธรรม เช่น การตูนกับสังคม การตูนกับพัฒนาการ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเรื่องต่างๆ ที่ศึกษาการตูนญี่ปุ่นในมิติสังคม วัฒนธรรมด้วย อาทิ วิทยานิพนธ์เรื่องวัฒนธรรมญี่ปุ่นในการตูน ของชุดิมา ธนธรรมทัศน์ (2546) ตลอดจนการศึกษาอิทธิพลของการตูนญี่ปุ่น ในสังคมไทย อาทิ อิทธิพลของสื่อการตูนญี่ปุ่นที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ การแต่งกายของกลุ่มคอสเพลย์ในประเทศไทย ของอภิชา คุณีย์พันธุ์ (2557) การศึกษาการตูนญี่ปุ่นที่เข้ามาแพร่หลายในสังคมไทยจึงเป็นประเด็น ที่น่าสนใจ

ส่วนการศึกษาการตูนเรื่องเซเลอร์มูนในมิติสังคมวัฒนธรรมพบทั้ง ในต่างประเทศและในไทย แต่มีจำนวนน้อย ซึ่งน่าสังเกตว่าโดยมากมักศึกษา ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องเพศและสตรีนิยม ส่วนการศึกษาเชิงวัฒนธรรมในมิติอื่น พบไม่มาก เช่น งานวิจัยเรื่อง *Warriors of Legend: Reflections of Japan in Sailor Moon* (2005) ของ Navok และ Rudranath แสดงให้เห็นว่าเรื่องเซเลอร์มูนถือเป็นวัฒนธรรมประชานิยมในระดับนานาชาติ ขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมความเป็นเมืองของโตเกียวและ เศรษฐกิจญี่ปุ่น บทความเรื่อง *Faith and Spirituality in Naoko Takeuchi's Bishōjo Senshi Sērā Mūn* (2019) ของ Puglia กล่าวว่า การตูนเรื่องเซเลอร์มูนสร้างจากความเชื่อและแนวคิดในศาสนาต่าง ๆ ทั้งจาก โลกตะวันออกและโลกตะวันตกประสานกลมกลืนกันในเนื้อเรื่อง ซึ่งน่าจะ ช่วยให้เกิดการยอมรับความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้

ส่วนในประเทศไทยนั้น งานวิจัยที่กล่าวถึงข้างต้นยังไม่พบเรื่องใดที่ศึกษาเรื่องเซเลอร์มูน พบเพียงบทความวิจัยเรื่อง “เซเลอร์มูนตาเหล่ตกส้วมตาย”...แค่นั้นหรือ?: การแสดงออกกับการให้ความหมายของ “เซเลอร์มูน” ในวัฒนธรรมสมัยนิยม (2557) ของชนภัทร พิริโยธินกุล ซึ่งพบว่าคนไทยมีการแสดงออก และสร้างความหมายแก่การ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนในวัฒนธรรมประชานิยมหลากหลายประการ

บทความวิจัยนี้จึงจะศึกษาความสำคัญของการ์ตูนญี่ปุ่นในมิติวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาแพร่หลายในสังคมไทย โดยมุ่งศึกษาการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะในฐานะนิทานวีรบุรุษเพื่อให้เข้าใจลักษณะเด่นของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูน ตลอดจนความสำคัญของการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนในมิติสังคมวัฒนธรรมนอกเหนือไปจากประเด็นเรื่องสตรีนิยม โดยประยุกต์วิธีวิทยาทางคติชนมาใช้ในการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มเติมองค์ความรู้เกี่ยวกับการ์ตูนศึกษาในเชิงสังคมวัฒนธรรม ตลอดจนความสำคัญของการ์ตูนในฐานะข้อมูลคติชนสมัยใหม่ได้

วิธีการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร กำหนดขอบเขตการศึกษาคือ การ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะที่ตีพิมพ์ในประเทศไทย โดยสำนักพิมพ์วิบูลย์กิจเมื่อ พ.ศ. 2538-2541 จำนวน 18 เล่มจบ

ด้านกรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย จะประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ (Joseph Campbell) มาเป็นกรอบการศึกษา และประยุกต์วิธีวิทยาทางคติชนวิทยา คือ การศึกษาอนุภาค (motif) และทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของคติชน เพื่อให้เห็นลักษณะและความสำคัญของการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

การศึกษาการสร้างสรรคความเป็นวีรบุรุษแก่ตัวละครเซเลอร์มูน ในการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะ ตลอดจนลักษณะเด่นและความสำคัญของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูน จำแนกเป็น 3 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะในฐานะ “นิทานวีรบุรุษ”

การ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูน นอกจากจะจัดอยู่ในประเภทการ์ตูนผู้หญิง (Shojo Manga) หรือที่เรียกในวงการการ์ตูนไทยว่า “การ์ตูนตาหวาน” แล้วยังผสมผสานกับการ์ตูนแนวต่อสู้ ซึ่งเน้นชัยชนะของฝ่ายธรรมะที่รวมพลังต่อสู้กับอธรรม และการ์ตูนแนวเรื่องแบบโรแมนซ์ เกี่ยวกับความรักระหว่างชายหญิงด้วย ความหลากหลายของแนวเรื่องจึงทำให้ “เซเลอร์มูน” ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง

เนื้อเรื่องการ์ตูนเซเลอร์มูน แบ่งเป็น 5 ภาค **ภาคแรก** ว่าด้วยเรื่องราวของลิกิโนะ อุซางิ นักเรียนชั้น ม.2 อาศัยที่เมืองโตเกียว มีนิสัยขี้ขลาด อ่อนแอ เกียจคร้าน วันหนึ่งได้พบกับแมวดำพูดได้ชื่อลูนาร์ ซึ่งได้มอบเข็มกลัดแปลงร่างให้ ทำให้แปลงร่างเป็นอัศวินสาวในชุดกะลาสีชื่อว่า “เซเลอร์มูน” เธอมีหน้าที่ต้องตามหาซิลเวอร์มูนคริสตัล รวบรวมพรรคพวก และตามหาเจ้าหญิงแห่งดวงจันทร์ เพื่อปราบปีศาจกลุ่มดาร์กคิงด้อม ซึ่งมีควีนเมตาเลียเป็นหัวหน้าใหญ่ เซเลอร์มูนได้พบและได้รับความช่วยเหลือจากหน้ากากทักซิโดซึ่งเป็นร่างแปลงของนักเรียนชายมัธยมปลายที่ชื่อว่าจิบะ มาโมรุ และได้ตามหาพรรคพวกจนครบคือ เซเลอร์เมอร์คิวรี เซเลอร์มาร์ส เซเลอร์จูปีเตอร์ และเซเลอร์วินัส ภายหลังเซเลอร์มูนระลึกชาติได้ว่าในอดีตชาติ เธอคือเจ้าหญิงเซเลินดีแห่งอาณาจักรดวงจันทร์ชื่อ ซิลเวอร์

มิเรเนียม และหน้ากากทักซิโด คือ เจ้าชายเอนดิเมียนแห่งโลกมนุษย์ซึ่งตายเพราะดาร์กคิงด้อมบุกทำลายอาณาจักรดวงจันทร์เพื่อชิงซิลเวอร์มูนคริสตัล ต่อมาเซเลอร์มูนสามารถปราบศัตรูได้สำเร็จ

ภาคที่สอง เซเลอร์มูนได้พบกับจิปิอุสะ หรืออุซางิน้อย ลูกสาวในอนาคตที่กลับมาตามหาเซเลอร์มูนและซิลเวอร์มูนคริสตัลเพื่อช่วยชีวิตเนโอควีนเซเลนีตี้ และคิงเอนดิเมียน ราชาและราชินีแห่งโลกในศตวรรษที่ 30 ซึ่งก็คือร่างในอนาคตชาติของเซเลอร์มูนและหน้ากากทักซิโด เนื่องจากถูกศัตรูกลุ่มแบล็คมูนนำโดยไวซ์แมนบุกเข้าโจมตีโลกอนาคต แล้วกลับมาโจมตีโลกอดีตเพื่อเปลี่ยนประวัติศาสตร์ให้ราชวงศ์แห่งโลกและดวงจันทร์มิได้ปกครองโลก สาเหตุคือยุคที่เนโอควีนเซเลนีตี้และคิงเอนดิเมียนปกครองเป็นยุคแห่งความสงบสุข ในภาคนี้เซเลอร์มูนได้พบกับเซเลอร์พลูโต ผู้พิทักษ์กาลเวลา เซเลอร์มูนสามารถปราบไวซ์แมนได้สำเร็จด้วยพลังความรักจากหน้ากากทักซิโด และการรวมพลังกับเซเลอร์จิปิมูน หรือจิปิอุสะ

ภาคที่สาม เหล่าอัศวินเซเลอร์ต่อสู้กับศัตรูกลุ่มเดธบัสเตอร์ ที่พยายามดัดแปลงพันธุกรรมของมนุษย์เข้ากับสิ่งมีชีวิตต่างมิติเพื่อยึดครองโลก และตั้งฐานทัพในนิคมอุตสาหกรรม ตัวละครที่ปรากฏใหม่คือเซเลอร์ยูเรนัสและเซเลอร์เนปจูน ผู้ครอบครองเครื่องรางทาลิสแมน ซึ่งเมื่อรวมกับเครื่องรางฯ ของเซเลอร์พลูโตจะทำให้เกิดจอกศักดิ์สิทธิ์ ของวิเศษที่ทำให้เซเลอร์มูนสามารถพัฒนาร่างเป็นซูเปอร์เซเลอร์ได้ ในภาคนี้เซเลอร์มูนได้สละชีวิตนมาสู่การปรากฏตัวของเซเลอร์แซทเทิร์น ซึ่งใช้พลังและเสียสละตนเองเช่นกัน ต่อมาเซเลอร์มูนฟื้นคืนชีพและใช้พลัง เพื่อฟื้นฟูเมืองขึ้นใหม่และมีผลให้เซเลอร์แซทเทิร์นกลับมาเกิดใหม่ในร่างทารกด้วย

ภาคที่สี่ เป็นภาคที่ตัวละครอัศวินเซเลอร์ในระบบสุริยจักรวาลรวมตัวกันต่อสู้ครบทั้ง 10 คน คู่ต่อสู้คือเดธมูน นำโดยราชินีเนเฮเลเนียที่เคย

สาปแช่งเจ้าหญิงเซเลนีตี้ในอดีตชาติ ยุคปัจจุบันเนเฮเลเนียสร้างฝันร้ายแก่โลกโดยการทำลายเอริวเซียน สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของอาณาจักรโกลเด็นคิงด้อม ที่เจ้าชายเอนดิเมียนในอดีตชาติเคยปกครอง เพราะหวังจะได้ครอบครองโลกและซิลเวอร์มูนคริสตัล อัศวินเซเลอร์ทั้ง 10 คน จึงรวมพลังกัน แล้วพัฒนาร่างไปสู่ขั้น “อีเทอร์นัล เซเลอร์” อีกทั้งยังปลดผนึกโกลเด็นคริสตัล ซึ่งหลับใหลในกายของหน้ากากทักซิโด แล้วปราบราชินีเนเฮเลเนียได้สำเร็จ เซเลอร์มูนและหน้ากากทักซิโดได้เปลี่ยนร่างเป็นร่างในอนาคต คือเนโอควีนเซเลนีตี้และคิงเอนดิเมียนชั่วคราวเพื่อสะกดราชินีเนเฮเลเนีย

ภาคสุดท้ายคือ **ภาคที่ห้า** เป็นภาคสงครามอัศวินเซเลอร์ระหว่างเซเลอร์ในระบบสุริยจักรวาล กับเซเลอร์จากกาแลกซี่ต่าง ๆ ที่ต้องการยึดครองจักรวาลนาโดยคาออสและเซเลอร์กาแลกเซีย ศัตรูกลุ่มนี้ทำลายดาวต่าง ๆ และบุกรุกระบบสุริยจักรวาลเป็นที่สุดท้าย เพราะมุ่งครอบครองซิลเวอร์มูนคริสตัลและโกลเด็นคริสตัล เซเลอร์กาแลกเซียหลอกล่อให้เซเลอร์มูนเดินทางมาถึงใจกลางทางช้างเผือก ซึ่งมีกาแลกซี โคลตรอน (Galaxy Cauldron) แหล่งกำเนิดดวงดาวและสรรพชีวิต เพื่อให้คาออสได้ทำลายเซเลอร์มูนกาแลกเซียพลาดท่าถูกคาออสกำจัดและแม้จะได้รับความช่วยเหลือจากเซเลอร์มูนแต่ก็ยอมแพ้และสลายร่างไป เซเลอร์มูนได้ฟังคำขอร้องจากเซเลอร์จิบิ จิบิ ให้กำจัดคาออสที่รวมร่างกับกาแลกซีโคลตรอนให้สิ้นซากเพื่อป้องกันเหตุร้ายแรงในอนาคต เพราะเซเลอร์จิบิ จิบิ คือร่างแปลงของเซเลอร์คอสโมส ร่างสุดท้ายของเซเลอร์มูนในอนาคตกาลหลังจากยุคศตวรรษที่ 30 ซึ่งเดินทางมาเพื่อบอกให้เซเลอร์มูนทำลายคาออสและโคลตรอน แต่เซเลอร์มูนเลือกวิธีการสละชีวิตตนเองเพื่อกำจัดคาออส ส่งผลให้ทุกคนฟื้นคืนชีพอีกครั้ง และจักรวาลกลับคืนสู่ความสงบสุข เนื้อเรื่องจบลงที่อุซางิกับมาโมรุแต่งงานกัน

จากเนื้อเรื่องโดยสังเขปนี้ จะเห็นว่าแสดงให้เห็นว่าการ์ตูนเรื่อง เซเลอร์มูนฉบับมังงะมีเนื้อเรื่องค่อนข้างยาว กล่าวถึงเรื่องราวการต่อสู้ของ เซเลอร์มูนโดยตลอดทั้ง 5 ภาค รวมทั้งตัวละครเอกมีพลังวิเศษที่ใช้ ในการปกป้องพวกพ้องและโลก ลักษณะดังกล่าวนี้สอดคล้องกับความเป็น นิทานวีรบุรุษ ดังที่ ประคอง นิมมานเหมินท์ (2551, 13) กล่าวว่า นิทาน วีรบุรุษเป็นนิทานที่มีขนาดค่อนข้างยาว ประกอบด้วยหลายอนุภาค หลายตอน อาจอยู่ในโลกแห่งจินตนาการหรือโลกที่ดูเหมือนจะเป็นจริง โดยมักเล่าถึงการผจญภัยของวีรบุรุษคนเดียวหลายครั้งหลายหน และวีรบุรุษ นั้นมักมีความสามารถเหนือมนุษย์ การ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนจึงนับว่าเป็น “นิทานวีรบุรุษ” ที่เล่าเรื่องในรูปแบบการ์ตูนมังงะจากวัฒนธรรมญี่ปุ่น และมี ลักษณะเนื้อเรื่องสอดคล้องกับนิทานวีรบุรุษในอดีตและในระดับสากล โดยมี ฉากของเรื่องเป็นโลกในความจริง คือ ญี่ปุ่น

เมื่อทดลองนำเนื้อเรื่องเซเลอร์มูนดังกล่าวมาวิเคราะห์ผ่านวิธีวิทยา ทางคติชนวิทยา ประกอบด้วยการศึกษาในเชิงโครงสร้าง และการศึกษา อนุภาค จะพบกลวิธีการสร้างความเป็นวีรบุรุษให้แก่ตัวละครเซเลอร์มูน ในฉบับมังงะซึ่งทำให้มังงะเรื่องนี้เป็นนิทานวีรบุรุษและทำให้ความเป็นวีรบุรุษ แบบเซเลอร์มูนมีลักษณะเด่น ดังหัวข้อถัดไป

2. ลักษณะเด่นของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูนในการ์ตูนฉบับมังงะ

การ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะเป็นนิทานวีรบุรุษ และมีกลวิธี การสร้างความเป็นวีรบุรุษใน 2 ลักษณะ คือโครงสร้างของเรื่อง และอนุภาคใน เรื่อง กลวิธีต่าง ๆ แสดงลักษณะเด่นของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูน แบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1. ลักษณะเด่นจากโครงสร้างชีวิตแบบวีรบุรุษของ เซเลอร์มูน และ 2. อนุภาคเด่นของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูน

2.1 ลักษณะเด่นจากโครงสร้างชีวิตแบบวีรบุรุษของเซเลอร์มูน

โครงสร้างนิทาน ถือเป็นแกนสำคัญของเนื้อหาในนิทาน ศิราพร ณ ถลาง (2552, 203, 205) อธิบายว่า โครงสร้าง หมายถึง รูปแบบ (form) หรือแกนที่กำหนดเนื้อหา (content) หรือความเป็นสิ่งต่าง ๆ ซึ่งโครงสร้างเป็นสิ่งที่อยู่ภายในเหมือนกับเส้นด้ายที่เป็นโครงสร้างภายในของพวงมาลัย ส่วนโครงสร้างนิทาน หมายถึง สิ่งที่กำหนดเนื้อหาและการดำเนินเรื่องของนิทาน ซึ่งเป็นหน้าที่ของนักวิชาการที่จะวิเคราะห์หา “โครงสร้างเบื้องต้น” ที่กำหนดลำดับการดำเนินเรื่องของนิทานในแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นทั้งความคิดที่เป็นสากล และทำให้เห็นลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรม

แคมป์เบลล์ เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนสภาวะของวีรบุรุษไว้อย่างน่าสนใจว่า ความเป็นวีรบุรุษเกิดจากการเปลี่ยนสภาวะของวีรบุรุษ และการผจญภัยทั้งการกิจทางกาย ซึ่งวีรบุรุษจะได้แสดงพฤติกรรมอันกล้าหาญในการเผชิญหน้ากับศัตรูหรือการช่วยชีวิต และการกิจทางจิตวิญญาณ คือ วีรบุรุษเรียนรู้ที่จะสัมผัสชีวิตทางจิตวิญญาณของมนุษย์ในระดับเหนือปกติ แล้วกลับมาพร้อมสาระ (แคมป์เบลล์ และ มอยเยอร์ส, 2551, 257)

การเปลี่ยนสภาวะและการผจญภัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดสากลเรื่องขั้นตอนชีวิตของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ ซึ่งได้ศึกษาเทพปกรณัม ตำนาน และนิทานวีรบุรุษ โดยนำมาเชื่อมโยงกับพิธีกรรม การเปลี่ยนผ่านของชีวิต (the rites of passage) และทฤษฎีจิตวิเคราะห์ อย่างบูรณาการ จึงค้นพบว่าเทพปกรณัมแสดงถึงการต่อสู้ทางจิตในจิตไร้สำนึก เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ตัวละครเอกเผชิญในรูปแบบอันหลากหลายเป็นอุปมาของความรู้สึกกลัว ความปรารถนาและความตึงเครียดที่แฝงในจิตใจอย่างเป็นรูปธรรม (กิงแก้ว อัทธากร, ม.ป.ป.)

แคมป์เบลล์ยังค้นพบโครงสร้างชีวิตแบบวีรบุรุษที่คล้ายคลึงกัน และมีกระบวนการต่างๆ ร่วมกันทั้งในวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตก จึงเกิดเป็นแนวคิดสากลเรื่องขั้นตอนชีวิตของวีรบุรุษ (the adventure of the hero) ปรากฏในหนังสือ **The Hero with a Thousand Faces** จำแนกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ และขั้นตอนย่อย (Campbell, 1956, 36-37) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพลัดพราก (Departure)

- 1) การเรียกร้องให้ออกผจญภัย (The Call to Adventure)
- 2) การปฏิเสธการเรียกร้อง (Refusal of the Call)
- 3) การได้รับความช่วยเหลือจากอำนาจเหนือธรรมชาติ (Supernatural Aid)
- 4) การข้ามเส้นแบ่งโลกสามัญครั้งแรก The Crossing of the First Threshold
- 5) การเข้าสู่ท้องปลาหวา หรือการเข้าสู่อันตราย The Belly of the Whale

ขั้นที่ 2 การสถาปนา (Initiation)

- 6) เส้นทางแห่งการทดสอบ The Road of trials
- 7) การพบพี่สาวหรือน้องสาวผู้ช่วยเหลือ The Meeting with the goddess
- 8) พบหญิงที่เย้ายวนใจ Woman as the Temptress
- 9) โถ่คืนให้บิดา Atonement with the father
- 10) ได้รับการยกย่อง Apotheosis
- 11) ได้รับของขวัญพิเศษ The Ultimate Boon

ขั้นที่ 3 การทวนคืน (Return)

- 12) ปฏิเสธการทวนคืน Refusal of the Return
- 13) การหลบหนีด้วยวิธีพิเศษ The Magic Flight
- 14) การเดินทางโดยไร้ผู้ช่วยเหลือ Rescue from Without
- 15) การก้าวข้ามกลับคืนสู่โลกสามัญ The Crossing of the Return Threshold
- 16) เป็นผู้ยิ่งใหญ่ในสองโลก Master of the Two Worlds
- 17) ใช้ชีวิตในโลกสามัญ โดยนำสิ่งพิเศษมาสู่โลกสามัญ
Freedom to Live

โครงสร้างชีวิตแบบวีรบุรุษของแคมป์เบลล์เริ่มต้นจากการเดินทางจากชีวิตสามัญ (common day) ไปสู่การเดินทางเหนือธรรมชาติ (supernatural wonder) เมื่อปฏิบัติภารกิจสำเร็จจึงทวนคืนสู่โลกสามัญในสถานภาพใหม่ กระบวนการดังกล่าวจึงสัมพันธ์กับแนวคิด “โลกสามัญ” (profane world) และ “โลกศักดิ์สิทธิ์” (sacred world) ปรีตดา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล (2546, 2-4) อธิบายว่า โลกสามัญ หมายถึง โลกเกี่ยวกับกิจกรรมและความสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ที่สัมผัสจับต้องได้ ส่วนโลกศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง เหตุการณ์ ปริณทล พื้นที่ และเวลาที่แตกต่างจากโลกชีวิตประจำวัน มีความพิเศษที่ช่วยเผยให้มนุษย์ได้เห็น สัมผัส หรือเข้าถึงสิ่งที่สูงส่ง ยิ่งใหญ่ และมีพลังเหนือกว่า ซึ่งอาจหมายถึงการติดต่อกับโลกหน้า เทพ วิญญาณ และสัจธรรม หรือพื้นที่บางแห่งในธรรมชาติ และประติษฐกรรมของมนุษย์

แนวคิดของแคมป์เบลล์ส่งอิทธิพลมาถึงสื่อสมัยใหม่ คริสโตเฟอร์ वोกลเลอร์ (Christopher Vogler) เขียนหนังสือ *The Writer's Journey: Mythic Structure for Writers* นำขั้นตอนการผจญภัยจากแคมป์เบลล์

มาจัดแบ่งใหม่ให้กระชับและนำไปประยุกต์ใช้ในการเขียนบทภาพยนตร์ ส่วนสจ๊วต วอยทิลลาร์ (Stuart Voytilla) ได้ศึกษาโครงสร้างภาพยนตร์ โดยประยุกต์ขั้นตอนการผจญภัยจากแนวคิดของแคมป์เบลล์และขั้นตอนการเดินทางของวีรบุรุษจากโจวเลอร์ มาสร้างเป็นแบบจำลองขั้นตอนชีวิตแบบวีรบุรุษ 12 ขั้นตอน (The Hero's Journey Model) อย่างเป็นวัฏจักร (arc) ประกอบด้วยกระบวนการต่าง ๆ (Voytillar, 1999, 6-12) ดังนี้

Act 1 : การแยกออกจากโลกสามัญ

- 1) มีชีวิตในโลกสามัญ
- 2) ถูกเรียกร้องให้ออกผจญภัย
- 3) ปฏิเสธคำเรียกร้อง
- 4) พบผู้ชี้แนะแนวทาง
- 5) ข้ามเส้นแบ่งจากโลกสามัญสู่โลกศักดิ์สิทธิ์

Act 2 – A : การสืบสาย

- 6) เผชิญอุปสรรค พบมิตร และศัตรู
- 7) การเดินทางสู่จิตวิญญาณส่วนลึก
- 8) การเผชิญอุปสรรคที่แสนสาหัส

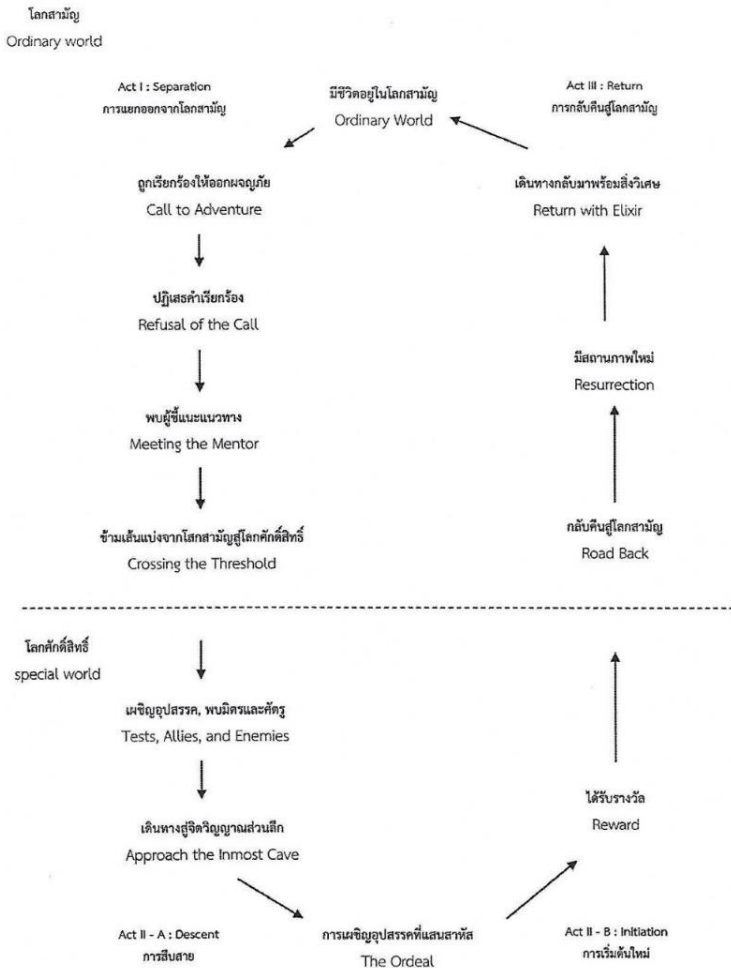
Act 2 – B : การเริ่มต้นใหม่

- 9) ได้รับรางวัล

Act 3 : การหวนคืนสู่โลกสามัญ

- 10) กลับคืนสู่โลกสามัญ
- 11) มีสถานภาพใหม่
- 12) เดินทางกลับมาพร้อมสิ่งพิเศษ

แต่ละชั้นยังคงสัมพันธ์กับการเดินทางระหว่างโลกสามัญและโลกศักดิ์สิทธิ์ และการเปลี่ยนสถานภาพเมื่อปฏิบัติภารกิจสำเร็จ ดังภาพที่ 1

ภาพ 1 แผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนชีวิตแบบวีรบุรุษของวอยทิลลาร์

จากการพิจารณาแนวคิดเรื่องขั้นตอนชีวิตแบบวีรบุรุษของแคมป์เบลล์ กับแผนภูมิขั้นตอนชีวิตแบบวีรบุรุษของวอยทิลลาร์ซึ่งสร้างขึ้นจากแนวคิดของแคมป์เบลล์ จะเห็นว่าแนวคิดของแคมป์เบลล์มีความซับซ้อนมีขั้นตอนที่สัมพันธ์กับเทพปกรณัมและศาสนาที่ต้องตีความอย่างระมัดระวัง (สายป่าน บุริวรรณชนะ, 2555, 11) ส่วนแผนภูมิของวอยทิลลาร์สร้างขึ้นเพื่อศึกษาสื่อสมัยใหม่ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้นำแนวคิดของแคมป์เบลล์และแผนภูมิของวอยทิลลาร์มาประยุกต์เป็นกรอบในการศึกษาโครงสร้างชีวิตแบบวีรบุรุษของเซเลอร์มูน

เนื้อเรื่องการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะ 5 ภาค 52 ตอน มีความซับซ้อนทั้งในมิติช่วงเวลาและชีวิตของเซเลอร์มูน เมื่อพิจารณาชุดเหตุการณ์ที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง สามารถสรุปชุดเหตุการณ์ที่แสดง “ชีวิตของเซเลอร์มูน” ในช่วงเวลาต่างๆ จำแนกได้เป็น 4 ช่วงกาล คือ อดีตกาล ปัจจุบันกาล อนาคตกาลอันใกล้ และอนาคตกาลอันไกล ดังนี้

1) อดีตกาล: เจ้าหญิงเซเลินิตี้

- การถือกำเนิดเป็นเจ้าหญิงเซเลินิตี้แห่งดวงจันทร์
- พบรักกับพระเอก (เจ้าชายผู้ปกครองโลก)
- การเสียชีวิตโดยการฆ่าตัวตายตามเจ้าชายหลังศัตรูบุกดวงจันทร์

2) ปัจจุบันกาล (ศตวรรษที่ 21): สีกิโนะ อุซางิและเซเลอร์มูน

เหตุการณ์ก่อนแปลงร่างเป็นเซเลอร์มูน

- การถือกำเนิดเป็นเด็กหญิงธรรมดาชื่อสีกิโนะ อุซางิ
- เหตุการณ์ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนสถานภาพเป็นเซเลอร์มูน

การแปลงร่างเป็นเซเลอร์มูน

เหตุการณ์หลังจากสามารถแปลงร่างเป็นเซเลอร์มูนได้

- เหตุการณ์ในภาค 1
 - การต่อสู้กับศัตรู
 - การปฏิเสธการต่อสู้
 - การพบพระเอก
 - การพบพรรคพวก
 - การเดินทางไปดวงจันทร์เพื่อเรียนรู้อดีตชาติ
 - การปราบหัวหน้าศัตรู
 - ฟันปูอาณานิคมดวงจันทร์ที่ล่มสลายในอดีตได้สำเร็จ
- เหตุการณ์ในภาค 2
 - การพบลูกสาวจากอนาคตกาลอันไกล
 - การต่อสู้กับศัตรู
 - การเกิดความรู้สึกแสบตอลูกสาวจากอนาคต
 - การพบพรรคพวกเพิ่มเติม
 - การเดินทางไปยังอนาคตกาลอันไกลเพื่อแก้ปัญหา
 - การปราบหัวหน้าของศัตรูได้สำเร็จ
- เหตุการณ์ในภาค 3
 - การต่อสู้กับศัตรู
 - การพบพรรคพวกเพิ่มเติม
 - การเป็นศูนย์รวมใจของพรรคพวก
 - การพัฒนาร่างแปลง
 - การปราบหัวหน้าของศัตรูได้สำเร็จ
- เหตุการณ์ในภาค 4
 - การต่อสู้กับศัตรู
 - การพบพรรคพวกที่พลัดพรากจากกัน

- การพัฒนาร่างแปลง
- การปราบหัวหน้าของศัตรูได้สำเร็จ
- เหตุการณ์ในภาค 5
 - การต่อสู้กับศัตรู
 - การพบพรรคพวกเพิ่มเติม และการพลัดพรากจากพรรคพวกกลุ่มเดิม
 - การพบกับตนเองในอนาคตกาลอันไกล
 - การปราบหัวหน้าของศัตรูได้สำเร็จเพียงลำพัง
 - การฟื้นคืนชีพ และการกลับคืนสู่โลกในฐานะมนุษย์
 - การแต่งงานกับพระเอก

3) อนาคตกาลอันใกล้: เนโอควีนเซลีนตี้

เหตุการณ์ในปลายศตวรรษที่ 21

- การเปลี่ยนสถานภาพเป็นจักรพรรดินีเนโอควีนเซลีนตี้
- การทำให้โลกสงบสุข และผู้คนมีอายุยืนยาว คงความอ่อนเยาว์
- การให้กำเนิดลูกสาว ผู้เป็นเจ้าหญิงรัชทายาท

เหตุการณ์ในศตวรรษที่ 30

- การหลับใหลเพราะถูกศัตรูโจมตี ลูกสาวจึงเดินทางไปปัจจุบันกาลเพื่อพาเซเลอร์มูนมาช่วยเหลือ
- การได้พบกับเซเลอร์มูนซึ่งเดินทางมาจากยุคปัจจุบันกาล
- การส่งลูกสาวไปช่วยเซเลอร์มูนต่อสู้กับศัตรู

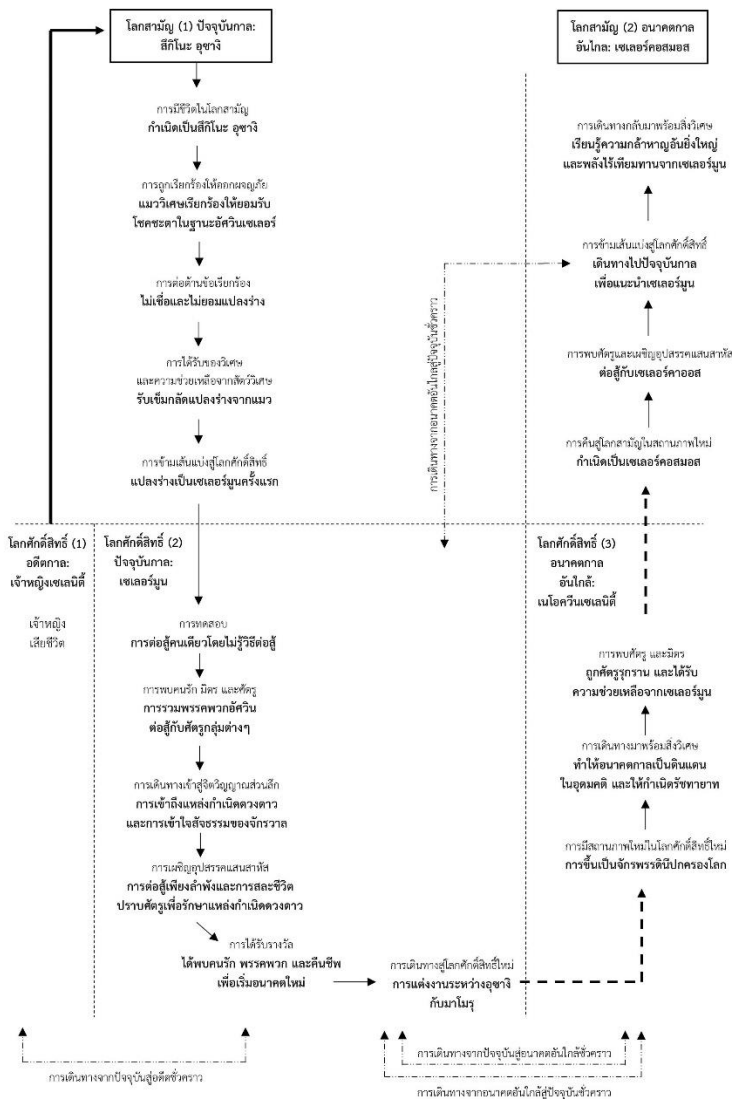
4) อนาคตกาลอันไกล: เซเลอร์คอสโมส

- การถือกำเนิดเป็นเซเลอร์คอสโมส
- การพบศัตรู และไม่สามารถสู้ได้

- เดินทางไปยุคปัจจุบันกาลเพื่อแนะเซเลอร์มูนในการปราบศัตรู
- (กลับคืนสู่ยุคอนาคตกาลอันไกลเพื่อสู้กับศัตรู)*

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าชุดเหตุการณ์ใน “ช่วงชีวิตของเซเลอร์มูน” ทั้ง 4 ช่วง มีเหตุการณ์สำคัญอยู่ที่ปัจจุบันกาล เนื่องจากอุซางิได้แปลงร่างหรือเปลี่ยนสถานภาพเป็นเซเลอร์มูน ชุดเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นซ้ำๆ คือ การพบมิตร และศัตรู การเผชิญสิ่งเหล่านี้ซ้ำๆ ส่งผลให้เซเลอร์มูนมีพัฒนาการตามลำดับ ทั้งการจัดความรู้สึกลับ การพัฒนาร่างแปลง และการเอาชนะศัตรูที่ยากจะต่อกรได้โดยลำพัง การผจญภัยของเซเลอร์มูนยังมีผลต่อกาลอื่นๆ ทั้งอดีตและอนาคต ขึ้นตอนชีวิตแบบวีรบุรุษของเซเลอร์มูนในทุกกาลจึงเชื่อมร้อยกัน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

* เหตุการณ์นี้ไม่ปรากฏในเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยสันนิษฐานจากคำกล่าวของตัวละครว่า “จะไม่หนีอีกแล้ว จะมุ่งไปข้างหน้า” (อัครินดาราเซลเลอร์มูน เล่ม 18, 2541, 161)

ภาพ 2 แผนภูมิแสดงขั้นตอนชีวิตแบบวีรบุรุษของเซเลอร์มูน

แผนภูมิข้างต้นทำให้เห็น “ลักษณะความเป็นสากล” ของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูน และการตุนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะในฐานะ “นิทานวีรบุรุษ”

นอกจากนี้ยังมีขั้นตอนชีวิตแตกต่างไปจากแบบจำลองขั้นตอนชีวิตแบบวีรบุรุษ 12 ขั้นตอนของวอยทิลลาร์ แสดงถึง “ลักษณะเด่น” ของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูนในการตุนฉบับมังงะ ดังนี้

1) ช่วงชีวิตแบบวีรบุรุษของเซเลอร์มูนผูกโยงไปถึงกาลอื่นๆ โดยเฉพาะอนาคตกาล ช่วงชีวิตแบบวีรบุรุษของเซเลอร์มูนเชื่อมร้อยกันโดยมีปัจจุบันกาลเป็นแกนสำคัญ การผจญภัยของเซเลอร์มูนไม่เพียงแก้ไขเปลี่ยนแปลงอดีต ด้วยการฟื้นฟูอาณาจักรแห่งดวงจันทร์ที่ล่มสลายในอดีตกาลขึ้นใหม่ แต่ยังช่วยปกป้องโลกปัจจุบันที่ส่งผลต่อโลกอนาคต และปกป้องอนาคตด้วย ดังเช่น ในภาคที่ 3 เซเลอร์แซทเทิร์นกล่าวว่า “เซเลอร์มูน” เพราะเธอใช้พลังจากผลึกจินมายาและจอกศักดิ์สิทธิ์ เธอจึงสามารถช่วยโลกนี้ได้ ในที่สุดพลังศักดิ์สิทธิ์ที่สิงสถิตอยู่ในโตเกียว ซึ่งจะกลายเป็นซิลเวอร์มิเรเนียมต่อไปก็เข้าข้างพวกเธอ” (อศวินดาราลเซเลอร์มูน เล่ม 10, 2539, 114-115) พลังของเซเลอร์มูนจึงช่วยปกป้องปัจจุบันที่จะส่งผลไปถึงอนาคต

หลังจากเซเลอร์มูนได้เผชิญอุปสรรคอันแสนสาหัส แล้วฟื้นคืนชีพได้ การเปลี่ยนสถานภาพเป็นจักรพรรดินีเนโอควีนเซลินิตี้ ผู้ปกครองโลก และทำให้ดินแดนที่ปกครองนั้นเป็น “โลกศักดิ์สิทธิ์” เพราะพลังพิเศษจากซิลเวอร์

* ต้นฉบับที่ใช้ศึกษาเขียนว่า “เซเลอร์มูน” ซึ่งน่าจะเป็นการทับศัพท์แบบถ่ายถอดเสียงอ่าน แต่ในบทความนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า “เซเลอร์มูน” ซึ่งเป็นการทับศัพท์จากคำ “sailor” ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2532 โดยจะคงรูปเขียนตามต้นฉบับเมื่อมีการอ้างอิงชื่อหนังสือหรือข้อความจากต้นฉบับเท่านั้น

มุนคริสตล หรือผลึกเงินมายาทำให้โลกเกิดความสันติสุข ชาวโลกมีอายุยืนยาว และคงความอ่อนเยาว์ไว้ได้นาน

เมื่อสิ้นสุดช่วงชีวิตในสถานภาพเนโอควินเซลินิตี้ ตัวละครเอกยังได้กลับคืนสู่โลกสามัญด้วยสถานภาพใหม่ในฐานะเซเลอร์คอสมอส เซเลอร์คอสมอสเดินทางกลับไปปัจจุบันกาลเพื่อแนะนำให้เซเลอร์มูนทำลายโคลตรอนเนื่องจากคิดว่าเมื่อตนเองยังมีสถานภาพเป็นเซเลอร์มูนนั้นได้ทำผิดพลาดที่ไม่ทำลายโคลตรอน หรือแหล่งกำเนิดดวงดาวไปพร้อมกับศัตรูคือคออส ดังที่เซเลอร์คอสมอส กล่าวว่า “ถ้าตอนนั้นทำลายโคลตรอนไปแล้วก็ การต่อสู้กับความทรمانจะหมดไปหรือ? นึกเสียใจภายหลังอยู่หลายครั้ง ถึงมาที่นี้คราวนี้แหละจะต้องทำใหม่” (อัครินดาราเซลเลอร์มูน เล่ม 18, 2541, 159) อย่างไรก็ตามเซเลอร์คอสมอสได้เรียนรู้ “ว่าทางที่เลือกไปนั้นถูกแล้ว” จึงสามารถขจัดความลังเลใจได้เพราะการผจญภัยของเซเลอร์มูนในขั้นตอนการเดินทางเข้าสู่จิตวิญญาณส่วนลึกและการเผชิญอุปสรรคอันแสนสาหัสของเซเลอร์มูน การผจญภัยของเซเลอร์มูนในปัจจุบันกาลจึงมีความสำคัญและส่งผลไปถึงอนาคตกาลทั้งการเปลี่ยนสถานภาพใหม่และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในอนาคตด้วย

อนึ่ง เนื่องจากในเรื่องไม่ปรากฏเหตุการณ์การเปลี่ยนสถานภาพและการเปลี่ยนห้วงกาลจากเซเลอร์มูนเป็นเนโอควินเซลินิตี้ และจากเนโอควินเซลินิตี้เป็นเซเลอร์คอสมอสอย่างชัดเจน ดังนั้นในแผนภูมิ ผู้วิจัยจึงใช้เส้นประทึบแสดงลำดับการเดินทางและการเปลี่ยนสถานภาพของเซเลอร์มูน ต่างจากการเชื่อมโยงจากอดีตกาลสู่ปัจจุบันกาลที่ระบุชัดว่าเป็นการถือกำเนิดใหม่จึงใช้เส้นทึบปกติ

2) การปฏิบัติการกิจทางจิตวิญญาณของเซเลอร์มูน เหตุการณ์ที่ปรากฏซ้ำในทุกช่วงชีวิตของเซเลอร์มูน คือการเผชิญศัตรู ซึ่งล้วนต้องการ

ครอบครองพลังของเซเลอร์มูน ทำให้เซเลอร์มูนได้ปฏิบัติภารกิจทางกายและทางจิตวิญญาณซึ่งคล้องกับแนวคิดของแคมป์เบลล์ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น การปฏิบัติภารกิจทางจิตวิญญาณ ถือเป็นลักษณะเด่นของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูน เกิดขึ้นในภาคสุดท้าย และอยู่ในขั้นตอนการเดินทางเข้าสู่จิตวิญญาณส่วนลึกและการเผชิญอุปสรรคอันแสนสาหัสในแผนภูมิฯ

เซเลอร์มูนปฏิบัติภารกิจทางจิตวิญญาณในการต่อสู้กับศัตรูที่กาแลกซีโคลดรอน หรือแหล่งกำเนิดดวงดาว การปราบศัตรูครั้งนี้ถือว่าเป็นอุปสรรคที่สาหัสที่สุดของเซเลอร์มูน เพราะเซเลอร์มูนต้องต่อสู้เพียงลำพัง พรศพวกถูกศัตรูกำจัดหรือทำให้ไม่สามารถสู้ได้ เซเลอร์มูนจึงเกิดความลังเลใจชั่วขณะ เพราะกลัวว่าดินแดนที่เป็นต้นกำเนิดดวงดาวจะสูญสลายทำให้พรศพวกไม่สามารถฟื้นคืนชีพได้ และกลัวว่าจะทำลายอนาคตของทางช้างเผือกด้วย แต่เมื่อเซเลอร์มูนได้สนทนากับเซเลอร์กาแลกเซียก่อนที่จะสลายร่าง และเซเลอร์จิบิจิปีที่เป็นร่างแปลงของเซเลอร์คอสโมส ตลอดจนการนึกถึงคำพูดของตัวละครอื่นๆ ในเหตุการณ์ก่อนหน้านี้ เซเลอร์มูนสงบนิ่ง และได้เข้าถึงสัจธรรมของจักรวาล จนสามารถสละตนเองเพื่อทำลายล้างศัตรูและชำระล้างดินแดนต้นกำเนิดดวงดาว ดังที่เซเลอร์มูนกล่าวว่า

อนาคตใหม่จะเกิดขึ้นมาเรื่อยๆ และที่นั่นก็จะมีแสงสว่างกับความมืด การต่อสู้ ความหวัง ความเป็น ความตาย ความยินดี ความเสียใจด้วย ต้องมีทุกอย่างเกิดขึ้นมาอีกทุกอย่างนี้แหละจักรวาลนี้

(อัศวินดาราเซเลอร์มูน เล่ม 18, 2541, 129-130)

คาออส ควินเมตาเลีย เคทแพนทอม ฟาโลว์ 90
เนเฮเลเนีย และกาแลคเซีย ตอนนี้ฉันรู้แล้ว ทำไมพวกเธอถึงตาม
หาพลังของฉัน มันช่างเหมือนกับความรู้สึกของฉันที่ตามหาคนที่
ฉันรักกับเพื่อน ๆ ที่ฉันรักเลย พวกเราทุก ๆ คน เป็นดวงดาวที่
โดดเดี่ยว จึงต้องตามหากัน เพื่อที่จะเป็น “อันหนึ่งอันเดียวกัน”

“อันหนึ่งอันเดียวกัน” นั้นเป็นสภาพแรกเริ่มของ
พวกเรา ดังนั้นตอนนี้ฉันก็ตามหาเธออยู่ จะโอบอ้อมไว้เอง
อยู่ภายในโคโคดรอนแห่งนี้แหละ!! เพื่อที่จะช่วยทุกสิ่งทุกอย่าง

(อัศวินดาราเซลเลอร์มูน เล่ม 18, 2541, 137-139)

การเข้าถึงสัจธรรมของจักรวาลของเซลเลอร์มูน สอดคล้องกับ
แนวคิดของแคมป์เบลล์ ซึ่งบาร์นี บุญทรง ได้ศึกษางานของแคมป์เบลล์
พบว่า แนวคิดสำคัญจากเทพปกรณัมในมุมมองของแคมป์เบลล์ส่วนหนึ่ง
คือ แนวคิดเรื่องทวิภาวะ แคมป์เบลล์มองว่าทวิภาวะ เป็นกฎเกณฑ์และ
ภาพลักษณ์แห่งธรรมชาติของการมีการเป็น เช่น ดำกับขาวเป็นคุณสมบัติ
ของทุกๆ การกระทำ สิ่งที่ได้จึงมีเพียงพยายามเอนเอียงไปในทางที่ดี
(Campbell 1999, อ้างใน บาร์นี บุญทรง, 2561, 227, 229) และแนวคิด
เรื่องสภาวะเหนือโลกและการกลับคืนสู่สภาวะเหนือโลก ซึ่งสภาวะเหนือโลก
คือจุดเริ่มต้นและจุดจบของสรรพชีวิต แคมป์เบลล์กล่าวถึงสภาวะเหนือโลก
โดยยกตัวอย่างจากเทพปกรณัมในคัมภีร์เกนะอุบนิซัท ของศาสนาพราหมณ์-
ฮินดู ซึ่งมาอาศัยคติเทวี กล่าวว่าต้นธาตุของชีวะตมมัน คือ “ความลึกกลับอัน
สูงสุดของการมีการเป็นทั้งปวง” (แคมป์เบลล์ และ มอยเยอร์ส, 2551, 386-
387) การก้าวพ้นจากทวิภาวะ ด้วยการดับความปรารถนา ความหวาดกลัว
ความตาย และความสำนึกในหน้าที่ที่ถูกบงการโดยสังคม อันเป็นการละ

อัตราด้วยแรงกระตุ้นจากจุดหยุดนิ่งจากภายในจิต ถือเป็นการโน้มเข้าสู่สภาวะเหนือโลก (Campbell 1993, อ้างใน บาร์นี บุญทรง, 2561, 248)

หากพิจารณาเปรียบเทียบแนวคิดดังกล่าวกับการปฏิบัติภารกิจทางจิตวิญญาณของเซเลอร์มูน จะพบว่ากาแล็กซี่โคลตรอน อาจเปรียบได้กับสภาวะเหนือโลก ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดและจุดจบของดวงดาว เมื่อเซเลอร์มูนเดินทางไปต่อสู้อยู่ในสถานที่แห่งนี้ เซเลอร์มูนได้เข้าใจทวิภาวะอันเป็นสัจธรรมของจักรวาล และเมื่อเซเลอร์มูน สงบนิ่งเพียงลำพังก็เข้าใจภาวะการกำเนิดของทุกสรรพชีวิตที่ล้วนเคยเป็นหนึ่งเดียวกันภายในกาแล็กซี่โคลตรอน จึงได้สละชีวิตของตน ละทิ้งอัตตาต่างๆ ที่ทำให้ลี้เลใจ จนสามารถปราบศัตรูและรักษาโคลตรอนไว้ได้

การสละตนเองโดยการดำดิ่งเข้าสู่ภายในกาแล็กซี่โคลตรอนด้วยความเข้าใจสัจธรรมของจักรวาล จึงเป็นอุปลักษณ์แห่งการเข้าสู่สภาวะเหนือโลก อันเป็นการปฏิบัติภารกิจทางจิตวิญญาณที่ยิ่งใหญ่ และสอดคล้องกับที่แคมป์เบลล์กล่าวว่า ภารกิจทางจิตวิญญาณ คือ วีรบุรุษเรียนรู้ที่จะสัมผัสชีวิตทางจิตวิญญาณของมนุษย์ในระดับเหนือปกติแล้วกลับมาพร้อมสารสาระ (แคมป์เบลล์ และ มอยเยอร์ส, 2551, 257) ซึ่งสารสาระที่เซเลอร์มูนได้จากการผจญภัยครั้งนี้คืออะไร ผู้วิจัยจะกล่าวถึงในหัวข้อความสำคัญของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูนต่อไป

2.2 อนุภาคเด่นของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูน

อนุภาค (motif) ในทางคติชนวิทยา หมายถึงหน่วยย่อยในนิทานที่ได้รับการสืบทอดและดำรงอยู่ในสังคมหนึ่ง และเหตุที่ได้รับการสืบทอดเพราะมีความไม่ธรรมดา มีความน่าสนใจทางความคิดและจินตนาการ อนุภาคอาจเป็นตัวละคร วัตถุสิ่งของ พฤติกรรมของตัวละคร หรือเหตุการณ์ในนิทาน การศึกษาอนุภาคจึงเป็นการศึกษาความคิดและจินตนาการ

ของมนุษย์ที่มีจินตนาการอันเสรีและสามารถคิดถึงเรื่องที่แปลกประหลาดได้มากมาย และไม่ว่ามนุษย์ในซีกโลกใด ในวัฒนธรรมใด ก็อาจคิดถึงสิ่งที่ไม่ธรรมดาได้โดยไม่ได้หยิบบัณฑิตกัน (ศิราพร ณ ถลาง, 2552, 40-41) ดังนั้นการศึกษานุภาคในนิทานจึงเป็นการศึกษาองค์ประกอบย่อยของเรื่องที่มีความพิเศษเพื่อให้เข้าใจวัฒนธรรม

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยประยุกต์วิธีวิทยาเรื่องอนุภาคมาใช้ศึกษาองค์ประกอบย่อยของเรื่อง ในฐานะกลวิธีการสร้างความเป็นวีรบุรุษ พบว่าอนุภาคเด่นของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูน แบ่งเป็น 2 อนุภาคได้แก่วีรบุรุษหญิงผู้เป็นนักรบในร่างนักเรียน และวีรบุรุษกึ่งเทพ

1) วีรบุรุษหญิงผู้เป็นนักรบในร่างนักเรียน

ช่วงชีวิตแห่งความเป็นวีรบุรุษของเซเลอร์มูนมีแกนสำคัญอยู่ที่สถานภาพความเป็นอุซางิและเซเลอร์มูนในปัจจุบันกาล อุซางิสามารถใช้พลังวิเศษแปลงร่างเป็นเซเลอร์มูน และเมื่อต่อสู้แล้วก็คืนร่างกลับเป็นอุซางิตามเดิม เช่นเดียวกับอัศวินเซเลอร์คนอื่นๆ ที่เป็นพรรคพวกของเซเลอร์มูน อัศวินเซเลอร์ในเรื่องนี้จึงมีลักษณะเป็น “นักรบในร่างนักเรียน”

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับดัชนีอนุภาคนิทานพื้นบ้าน (Motif Index of Folk Literature) ของสตีท ทอมป์สัน พบลักษณะวีรบุรุษในนิทานเรื่องอื่นๆ ที่คล้ายกับลักษณะดังกล่าวคือ Z 230 Extraordinary exploits of hero (วีรบุรุษที่มีความสามารถเหนือมนุษย์) และ Z 231 Boyish exploits of hero (วีรบุรุษเด็กที่มีความกล้าหาญเกินตัว) อย่างไรก็ตามความกล้าหาญและพลังของเซเลอร์มูนไม่ได้มีมาแต่กำเนิด หากแต่เกิดจากการเผชิญศัตรู และฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่องจนพัฒนาร่างแปลงขึ้นต่าง ๆ และเลื่อนสถานภาพสูงขึ้นเป็นลำดับดังจะเห็นจากแผนภูมิฯ ภาพที่ 2

อนุภาคโดดเด่นที่แสดงความเป็นนักรบในร่างนักเรียนอีกประการคือ เครื่องแต่งกาย อูซางิและเซเลอร์มูนต่างมีเครื่องแบบในฐานะ “นักเรียน” และ “นักรบ” ในรูปแบบ “ชุดกะลาสี” ซึ่งในช่วงสามภาคแรก เครื่องแบบของทั้งสองสถานภาพนี้มีความคล้ายคลึงกันทั้งรูปแบบและสีสันทัน แต่ต่างกัน เช่น ชุดอัศวินเซเลอร์จะมีกระโปรงสั้นกว่า มีต่างหู ริดเกล้า และรองเท้าตลอดจนการแต่งหน้า สอดคล้องกับบทราชมนต์เพื่อแปลงร่าง อาทิ “มูนไครซิส พาวเวอร์ เมคอัพ” (อัศวินดาราเซลเลอร์มูน เล่ม 12, 2540, 70)

ภาพ 3 เครื่องแบบนักเรียนของอูซางิ (กลางและขวา)
และเครื่องแบบอัศวินเซเลอร์ของเซเลอร์มูน (ซ้าย)

(ที่มา: Pretty Soldier Sailormoon the original picture collection vol.1, 1994)

นาโอโกะ ทาเคอุจิ ผู้เขียนการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนให้สัมภาษณ์ว่า เธอต้องการนำเครื่องแบบนักเรียนหญิงชาวญี่ปุ่น หรือ seira-fuku ที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายว่าเป็น “สัญลักษณ์ของเด็กผู้หญิง” มานำเสนอเป็นสัญลักษณ์ของ “Super Hero” คือ เซเลอร์มูนและอัศวินในเรื่องเพื่อให้เป็นที่จดจำและชื่นชอบแก่กลุ่มเป้าหมายทั้งหญิงและชาย (Mccarter, n.d.) ซึ่งถือว่าประสบความสำเร็จ ดังจะเห็นได้ว่าการผลิตเสื้อผ้าชุดเซเลอร์มูนวางจำหน่าย และการคอสมเพลย์ชุดเซเลอร์มูนอย่างแพร่หลายในระดับนานาชาติรวมทั้งในไทยด้วย

2) วีรบุรุษหญิงกึ่งเทพ

เซเลอร์มูนเป็นวีรบุรุษที่มีภาวะกึ่งเทพ (demigod) ในอดีตชาติตัวละครเอกดำรงสถานภาพเป็นเจ้าหญิงเซเลนีตี้ เจ้าหญิงรัชทายาทของอาณาจักรซิลเวอร์ไรม์เนี่ยมแห่งดวงจันทร์ เมื่อสิ้นชีวิตได้ถือกำเนิดใหม่เป็นเด็กสาวชาวญี่ปุ่นชื่อ สึคิโนะ อุซางิ หมายถึงกระต่ายบนดวงจันทร์ อุซางิมีพลังวิเศษสามารถแปลงร่างเป็นอัศวินแห่งดวงจันทร์ ชื่อว่า “เซเลอร์มูน” และในช่วงเวลาศักดิ์สิทธิ์ระหว่างที่แปลงร่างเป็นเซเลอร์มูน อาจเปลี่ยนร่างเป็นเจ้าหญิงแห่งดวงจันทร์ในอดีตชาติ หรือเนโอควีน เซเลนีตี้ร่างในอนาคตก็ได้ชั่วคราว จึงถือได้ว่าเซเลอร์มูนได้สืบเชื้อสายมาจากเทพแห่งดวงจันทร์ และเป็นราชวงศ์แห่งดวงจันทร์ที่ภายหลังจะได้ขึ้นปกครองโลก

ความเป็นวีรบุรุษกึ่งเทพแห่งดวงจันทร์ของเซเลอร์มูน สัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับพระจันทร์ในสังคมวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่ให้ความสำคัญกับเทพเจ้าในศาสนาชินโต ด้วยความเชื่อว่ามีเทพเจ้าสถิตในธรรมชาติต่างๆ รวมทั้งดวงจันทร์ ดังเช่น ตำนานเจ้าหญิงคางุยะแห่งดวงจันทร์ ซึ่งมีชื่อเรียกหลากหลายชื่อทั้ง ทะเกะโตะริโมะโนะงะตะริ คะงุยะอิเมะโนะโมะโนะงะตะริ (เรื่องเล่าของเจ้าหญิงคางุยะ) หรือ ทะเกะโตะริโนะโอะกินะโมะโนะงะตะริ

(เรื่องเล่าชายชราตัดไผ่) ซึ่งเจ้าหญิงคางุยะแห่งดวงจันทร์ถูกลงโทษให้ลงมาอยู่ในโลกมนุษย์เกิดเป็นเด็กหญิงในกระบอกไผ่ ชายตัดไผ่พบเข้าจึงนำไปเลี้ยงเป็นบุตร ได้ตั้งชื่อว่าเจ้าหญิงคางุยะ ต่อมาจักรพรรดิประสงค์จะรับนางมาเป็นชายา แต่เจ้าหญิงปฏิเสธ เมื่อถึงวันเพ็ญเดือนแปดที่เจ้าหญิงจะต้องกลับดวงจันทร์ ชายชราได้ขอร้องให้จักรพรรดินำอาหารมาอารักขานาง แต่ก็ไม่สำเร็จ เจ้าหญิงคางุยะได้มอบเสื้อคลุมไว้เป็นของขวัญแต่ชายตัดไผ่และมอบอายุวัฒนะแก่จักรพรรดิ จักรพรรดิเสียพระทัยและไม่ต้องการมีอายุยืนยาวเพราะไม่มีเจ้าหญิงอีกแล้ว จึงให้นายนั้นไปเฝ้าบนยอดเขา ซึ่งก็คือภูเขาฟูจิ (อรรถยา สุวรรณระดา, 2560, 59-61)

เหตุการณ์เจ้าหญิงกลับดวงจันทร์ในคืนวันเพ็ญเดือนแปด สัมพันธ์กับประเพณีและพิธีกรรมไหว้พระจันทร์ ในเดือนแปดของชาวญี่ปุ่นในยุคโบราณ เรียกว่า โอะทสึคิมิ (Otsukimi) หรือ ชูชูโนะเมงเทสึ (Chu Shu no meigetsu) รวบรวมกันยายนหรือตุลาคมตามปฏิทินสุริยคติ และเดือนสิงหาคมตามปฏิทินจันทรคติ (โทมิโอะคะโมะโทะ และคณะ, 2547, 165; โคคุไซ นิฮงโก เคนคิวโช, 2541, 68) เนื่องจากญี่ปุ่นเป็นประเทศเกษตรกรรมจึงได้รับพิธีการไหว้พระจันทร์แบบจีนมาเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมญี่ปุ่น โดยเชื่อว่าพระจันทร์จะนำมาซึ่งความสุข ความอุดมสมบูรณ์

เทศกาลไหว้พระจันทร์ของชาวญี่ปุ่นเป็นเทศกาลแห่งความสนุกสนาน มีการร้องบทกล่อมเด็กหรือแต่งคำประพันธ์ระหว่างมองพระจันทร์ในเทศกาล (โทมิโอะคะโมะโทะ และคณะ, 2547, 166) ประกอบกับเด็กชาวญี่ปุ่นในสมัยโบราณได้รับการปลูกฝังให้รักและเคารพพระจันทร์เล็กๆ จึงตื่นเต้นเมื่อได้เห็นพระจันทร์เต็มดวงส่องสว่างและชื่นชอบเทศกาลนี้ (ส. พลายน้อย, 2543, 317)

ตำนานเจ้าหญิงคางุยะ และความเชื่อเกี่ยวกับดวงจันทร์ข้างต้น มีความสัมพันธ์กับความเป็นวีรบุรุษกึ่งเทพของเซเลอร์มูน กล่าวคือ ผลึกเงิน มายา หรือซิลเวอร์มูนคริสตัลของเซเลอร์มูน มีพลังวิเศษที่ทำให้คน ในอาณาจักรดวงจันทร์ในยุคอดีตกาล และผู้คนในช่วงอนาคตกาลอันไกล มีอายุยืนยาว มีความสุขสงบ ใกล้เคียงกับยาอายุวัฒนะในตำนานเจ้าหญิง คางุยะและความเชื่อเรื่องพระจันทร์กับความสมบูรณ์พูนสุข อนึ่งยังมีการสร้างสรรค์เซเลอร์มูนตอนพิเศษ ชื่อว่า ความรักของเจ้าหญิงคางุยะ ซึ่งนำ ตำนานของเจ้าหญิงคางุยะมาเป็นวัตถุดิบในการปรุงแต่งเรื่องด้วย

นอกจากนี้ยังมีตำนานสำคัญเกี่ยวกับเรื่องเทพแห่งดวงจันทร์ คือ เทพสึคุโยมิ ซึ่งชาวญี่ปุ่นนับถือรองลงมาจากเทพีอะมะเตะราซุ หรือเทพแห่ง ดวงอาทิตย์ (ยุพา คลังสุวรรณ, 254, 129) มีตำนานกล่าวว่าเทพสึคุโยมิ เป็นชาย และมีความสัมพันธ์กับเทพีอะมะเตะราซุในฐานะน้องชายและคนรัก เทพทั้งสององค์มีความสำคัญในสังคมชาวญี่ปุ่น และได้รับการนับถือสูงสุด เพราะมีความเกี่ยวข้องกับราชวงศ์ กล่าวคือ เทพีอะมะเตะราซุ ถือเป็นเทพ มารดาผู้เป็นต้นราชวงศ์จักรพรรดิ ส่วนเทพสึคุโยมิก็นับมีความเกี่ยวข้อง ทางสายเลือดกับคามุยามาโตะ อิวาเรบิโกะ ปฐมจักรพรรดิแห่งญี่ปุ่น ดังนั้น จึงมีการสร้างวิหารของเทพีดวงอาทิตย์และวิหารเทพดวงจันทร์ในศาลเจ้า อิเซะ ซึ่งเป็นสถานที่บวงสรวงดวงวิญญาณของเทพบรรพบุรุษในราชตระกูล จักรพรรดิญี่ปุ่น (ขมนาด ศีตีสาร, 2561, 259)

ผู้วิจัยเห็นว่าความเชื่อ และตำนานเกี่ยวกับเทพทั้งสององค์สัมพันธ์ กับการสร้างตัวละครเซเลอร์มูนในฐานะราชินีแห่งโลกผู้สืบเชื้อสาย จากราชวงศ์แห่งดวงจันทร์ และตัวละครหน้ากากทักซิโด คนรักของเซเลอร์ มูน ซึ่งได้รับความคุ้มครองจากดวงอาทิตย์ (อัศวินดาราสเซเลอร์มูน เล่ม 15, 2540, 103) ในฐานะเจ้าชายเอนดิเมียนแห่งอาณาจักรโกลเด้น คิงด้อม

ที่ปกครองโลกในอดีตกาล และขึ้นปกครองโลกในอนาคตกาลอันใกล้ร่วมกับ
เนโอควินเซเลนิตี้

สังคมวัฒนธรรมญี่ปุ่น นิยมนับถือศาสนาชินโตและศาสนาพุทธ
ซึ่งชาวญี่ปุ่นหลายคนยังได้นับถือทั้งชินโตและพุทธพร้อม ๆ กัน ผู้วิจัยสังเกต
ว่าความเชื่อในพุทธศาสนามีส่วนในการสร้างภาวะความศักดิ์สิทธิ์ให้แก่
เซเลอร์มูนด้วย ดังปรากฏในอนุภาคของวิเศษ ผลึกเงินมายา หรือ
ซิลเวอร์มูนคริสตัลของเซเลอร์มูน เป็นของวิเศษที่เป็นสิ่งแทนจิตและวิญญาณ
ของเซเลอร์มูน มีระดับพลังแปรผกผันตามจิตใจของเซเลอร์มูน ผลึกนี้
สามารถผลิกลับแบ่งบานเป็นคริสตัลรูปดอกบัวได้ ในช่วงเวลาศักดิ์สิทธิ์
คือช่วงที่เซเลอร์มูนใช้พลังอันยิ่งใหญ่จากความเข้มแข็ง และเชื่อมั่น ซึ่งใน
ศาสนาพุทธ ดอกบัวเป็นสัญลักษณ์แห่งความบริสุทธิ์ ความตื่นรู้ มีการดอกบัว
ใช้เป็นอุปมาเปรียบกับความบริสุทธิ์และความเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน
ของพระพุทธเจ้า ตลอดพระสาวก (พระวิมลศีลาจาร, 2496, 4-5)
การกำหนดให้คริสตัลของเซเลอร์มูนเป็นรูปดอกบัวจึงช่วยเสริมสร้าง
ความศักดิ์สิทธิ์ความตื่นรู้ แก่ความเป็นวีรบุรุษของเซเลอร์มูน ซึ่งสัมพันธ์
กับการปฏิบัติภารกิจทางจิตวิญญาณของเซเลอร์มูนเป็นอย่างดี

ภาพ 4 ผลึกเงินมายาที่เปลี่ยนรูปเป็นผลึกดอกบัว

(ที่มา: อัครินดาราชเลฮอร์มุน เล่ม 3, 2538, 182)

อนึ่ง ความเป็นวีรบุรุษกึ่งเทพของเซเลอร์มูนยังสัมพันธ์กับตำนานและความเชื่อจากตะวันตก เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นวีรบุรุษกึ่งเทพของเซเลอร์มูน สัมพันธ์กับตำนานเทพปกรณัมในวัฒนธรรมกรีกโรมัน ดังจะเห็นว่าชื่อเซเลนีต์และเอนอเมียสสอดคล้องกับตำนานเทพธิดาแห่งจันทร์รณามว่า selene (เซเลเน่) ที่ตกหลุมรักมนุษย์ชายเลี้ยงแกะชื่อเอนดิเมียน และการนำเสนอความเป็นวีรบุรุษของเซเลอร์มูนในฐานะพระผู้ช่วยโลกให้รอดหรือพระเมสสิยาห์ (Messiah) ในภาค 3 ก็สัมพันธ์กับแนวคิดเรื่องนี้ในศาสนาโจโรอัสเตอร์ (อิกลิซัน เกษมผลกุล, 2552, 44) และศาสนาคริสต์ เป็นต้น ซึ่งอาจสัมพันธ์กับปรากฏการณ์ทางสังคมที่ชาวญี่ปุ่นบางส่วนนับถือศาสนาคริสต์ ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมตะวันตกของชาวญี่ปุ่นด้วย

3. ความสำคัญของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูนในมิติสังคมวัฒนธรรม

วิลเลียม บาสคอม (William Bascom) ผู้เขียนบทความเรื่อง “Four Functions of Foklore” (1954) ได้สรุปบทบาทของคติชน ไว้ได้แก่ 1) ใช้อธิบายที่มาและเหตุผลในการประกอบพิธีกรรม 2) ทำหน้าที่ให้การศึกษาในสังคมที่ใช้ประเพณีบอกเล่า 3) รักษามาตรฐานทางพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนของสังคม และ 4) ให้ความเพลิดเพลินและเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของบุคคล (ศิริพร ณ ถลาง, 2552, 363) โดยศิริพร ณ ถลาง 2552, 360) กล่าวว่าการใช้ทฤษฎีนี้เป็นการมุ่งตั้งคำถามว่า “ข้อมูลทางคติชนมีบทบาทหน้าที่อย่างไรในสังคมในฐานะที่เป็นข้อมูลทางวัฒนธรรม”

ดังที่ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะมีความเป็นนิทานวีรบุรุษในรูปแบบการ์ตูนมังงะ ซึ่งถือเป็นข้อมูลคติชนสมัยใหม่ ในหัวข้อนี้จะประยุกต์ทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของคติชนมาใช้ในการศึกษาความสำคัญของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูนในมิติสังคมวัฒนธรรม จำแนกความสำคัญได้เป็น 3 ประการ ดังนี้

3.1 ความเป็นวีรบุรุษของเซเลอร์มูนในฐานะ “ต้นแบบ”

บทบาทหน้าที่นิทานวีรบุรุษที่เล่าเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัยของวีรบุรุษวัยรุ่น คือ การเป็น “ต้นแบบ” แก่ผู้อ่าน แคมป์เบลล์กล่าวว่า การผจญภัยของวีรบุรุษถือเป็น “การผจญภัยต้นแบบ” (archetypal adventure) ที่เล่าเรื่องราวการเปลี่ยนผ่านของช่วยวัยจากวัยเด็กสู่วัยรุ่น การผจญภัยของวีรบุรุษจะเป็นแบบอย่างสำหรับการจัดการและเตรียมพร้อมต่อการพัฒนาการของช่วยวัย (แคมป์เบลล์ และ มอยเยอร์ส, 2551, 282) การผจญภัยของวีรบุรุษถือได้ว่าเป็นอุปลักษณ์ของการเผชิญกับปัญหา

ความรู้สึกรัก ความปรารถนา และได้แสดงวิธีฝ่าฟันปัญหาให้ผู้อ่านได้เห็นจากการกระทำของวีรบุรุษ

ความเป็นวีรบุรุษของเซเลอร์มูนเป็นต้นแบบในสองลักษณะประการแรก คือ ด้านความมุ่งมั่นกล้าหาญ และมีไหวพริบ ดังจะเห็นว่าเมื่อเปิดเรื่องนั้น ตัวละครอุซางิ หรือเซเลอร์มูน ศึกษาในชั้นมัธยมปีที่ 2 ปฏิเสธการต่อสู้ ไม่ชวนขายและตระหนักในภาระของตนทั้งในฐานะนักเรียนและนักรบ ดังที่ตัวละครอุซางิ ได้แนะนำตัวกับผู้อ่านในตอนที่สอง หลังจากได้แปลงร่างเป็นเซเลอร์มูนครั้งแรกว่า

ฉันชื่อ ลีกีโนะ อุซางิ อายุ 14 ปี อยู่ ม.2 งานอดิเรกคือ
กินกับนอนแล้วก็เล่น เป็นเด็กผู้หญิงน่ารักธรรมดาๆ แล้วก็ขี้แย
ด้วยค่ะ ...ที่จริงเมื่อก่อนเคยเป็นนนะคะ แต่เพราะเจ้าแมวพูดได้
ชื่อลูনারนี่ละ ฉันจึงกลายเป็นอัศวินผู้พิทักษ์ธรรมะไป ...

อุซางิ: ลูনার นี่เธอต้องมากอยจับผิดฉันตลอดเลยรี ?

ลูนาร์: พูดอะไรยังงั้น !! อุซางิจึงเพ็งจะเป็นอัศวินผู้
พิทักษ์ธรรมะไข่ม้อยละ !? ศัตรูอาจจะโผล่มาอีกก็ได้ ฉันยังมีเรื่อง
ต้องสอนเธออีกเยอะ

อุซางิ: อ้อฉันต้องเจอพวกน่ากลัวนั้นอีกเธอ...

(อัศวินดาราเซลเลอร์มูน เล่ม 1, 2538, 45-46)

ต่อมาเมื่อได้ผจญภัยในฐานะเซเลอร์มูน ได้พบเจอกลุ่มเพื่อนอัศวิน
เซเลอร์คนอื่นๆ ซึ่งได้ใช้ชีวิตร่วมกันทั้งใน “โลกสามัญ” และ “โลกศักดิ์สิทธิ์”
อุซางิหรือเซเลอร์มูนได้แสดงถึงพัฒนาการของบุคลิกลักษณะหลายอย่างทั้ง
ความมีไหวพริบ ความมุ่งมั่นกล้าหาญ การรู้จักแก้ปัญหา และการให้

ความสำคัญแก่คนรักและพวกพ้อง สอดคล้องกับที่ทาเคอุจิ ผู้เขียนการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะกล่าวว่า ได้สร้างบุคลิกของตัวละครเซเลอร์มูนให้มีพลังแข็งแกร่งและมีไหวพริบตามคำแนะนำของบรรณาธิการ (Asamiya, n.d.) ดังกรณีที่อุซางิแสดงให้เห็นภาวะผู้นำและความรับผิดชอบต่อหน้าที่มากขึ้นกว่าตอนเริ่มเรื่อง อาทิ ในภาค 4 เมื่ออุซางิและมาโมรุต่างถูกคำสาปของเนเฮเลเนียทำให้ปอดเสียหาย อุซางิก็ยังแปลงร่างโดยกล่าวว่า “ต้องรีบไปแล้ว หน้าที่ยอดฉันคือต้องไปจัดการศัตรู” (อัครินดาราชเลเลอร์มูน เล่ม 14, 2540, 88) เมื่อแปลงร่างเป็นเซเลอร์มูนก็ยังเห็นพัฒนาการได้จากหลายเหตุการณ์ โดยเฉพาะการพัฒนาร่างในแต่ละขั้นซึ่งบ่งบอกถึงความเติบโตและความเข้มแข็งกล้าหาญของเซเลอร์มูนที่มีมากขึ้นเป็นลำดับ สุดท้ายเซเลอร์มูนได้นำสารสาระกลับมายังโลกหลังจากเผชิญอุปสรรคอันแสนสาหัส คือ การเป็นต้นแบบแห่ง “ความกล้าหาญกับพลังที่ทั้งทุกสิ่งทุกอย่างเอาไว้ และความกล้าหาญกับพลังที่ยอมรับได้ทุกสิ่งทุกอย่าง” ถือเป็น “พลังไร้เทียมทานที่ถูกสืม” (อัครินดาราชเลเลอร์มูน เล่ม 18, 2541, 161)

พลังไร้เทียมทานนี้ คือ การละทิ้งอดีต แล้วก้าวไปข้างหน้าด้วย “ความหวัง” และ “ความเชื่อในอนาคตอันไกลโพ้นของจักรวาล” พลังของเซเลอร์มูนนี้ทำให้ได้รับคำชื่นชมจากศัตรู คือ เซเลอร์กาแล็กเซียว่า “เจอดวงดาวของฉันจนได้ ใหญ่เกินไป เจิดจ้าเกินไป จนเอื้อมไปไม่ถึง ยังไงดาวดวงนั้นคงจะเจิดจรัสอยู่ในจักรวาลนี้ต่อไปแน่นอน” (อัครินดาราชเลเลอร์มูน เล่ม 18, 2541, 132) และเป็นแรงบันดาลใจให้แก่เซเลอร์คอสโมสได้เรียนรู้ว่า ภาวะแห่งความเป็นเซเลอร์คอสโมสที่แท้จริง คือ การมีพลังไร้เทียมทานที่ถูกสืมนั้น แล้วไม่ลังเลใจ เกิดความกล้าหาญกลับไปเผชิญอุปสรรคในอนาคตกาลอันไกลต่อไป

ประการที่สอง คือ ต้นแบบที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสถานภาพและบทบาท ขั้นตอนชีวิตแบบวีรบุรุษของเชลเลอร์มุนแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงสถานภาพในหลากหลายมิติ ทั้งจากเด็กสาว ไปเป็นภรรยา และเป็นแม่ และจากอัศวินแห่งดวงจันทร์ เป็นจักรพรรดินีแห่งโลก และอัศวินเชลเลอร์แห่งจักรวาลตามลำดับ ลักษณะเช่นนี้สะท้อนพัฒนาการของสถานภาพและบทบาทหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงชีวิตต่างๆ

ความเป็นวีรบุรุษของเชลเลอร์มุนจึงเป็นต้นแบบแก้วยุ่นที่ต้องเติบโต และต้องเผชิญกับอนาคตอันไม่แน่นอนด้วยความกล้าหาญและเชื่อมั่นทั้งในตนเองและในพวกพ้องของตนเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับความสำคัญของวัฒนธรรมการตุนในสังคมญี่ปุ่นซึ่งมองว่าการตุนเป็นสื่ออันทรงพลังในการถ่ายทอดสาระควบคู่กับความบันเทิง และการตุนที่ได้รับความนิยมมาก คือ การตุนที่มีเนื้อหาเน้นแสดงความกล้าหาญ ความมุ่งมั่น ความเสียสละ ความรักพวกพ้อง (ซุติมา อนุธรรมทัศน์, 2546, 45, 49)

ความสำเร็จของความเป็นวีรบุรุษแบบเชลเลอร์มุนในการตุนฉบับมังงะ เห็นได้จากความเห็นของบรรณาธิการการ์ตูนญี่ปุ่นที่กล่าวแล้วข้างต้น และ “ผลสำรวจความนิยมของเรื่องอัศวินดาราเซลเลอร์มุน” ฉบับมังงะแต่ละครั้ง ซึ่งชาวญี่ปุ่นได้ลงคะแนนให้ตัวละครเชลเลอร์มุนเป็นที่ 1 ในแทบทุกภาค โดยเฉพาะภาคที่มีการพัฒนาร่างแปลง คะแนนนิยมก็จะสูงขึ้น (อัศวินดาราเซลเลอร์มุน เล่ม 10, 2539, 138; อัศวินดาราเซลเลอร์มุน เล่ม 15, 2540, 142)

3.2 ความเป็นวีรบุรุษแบบเชลเลอร์มุนสะท้อนอุดมการณ์ชาตินิยม

จากขั้นตอนชีวิตแบบวีรบุรุษของเฮลเลอร์มุน และอนุภาคเด่น
ของความเป็นวีรบุรุษแบบเฮลเลอร์มุน ผู้อ่านจะเห็นองค์ประกอบ “ความเป็น
ญี่ปุ่น” ในลักษณะต่างๆ ซึ่งสัมพันธ์กับความเป็นชาตินิยมแบบญี่ปุ่น เช่น

การกำหนดให้ญี่ปุ่น เป็นฉากสถานที่ในการดำเนินเรื่อง ทั้งเป็น
ประเทศที่ตัวละครเอกมาถือกำเนิดใหม่ และเป็นพื้นที่ที่ศัตรูมุ่งบุกโจมตี
“ญี่ปุ่น” เพื่อมุ่ง “ยึดครองโลก” ศัตรูในเรื่องมักมาจาก “ภายนอก” ประเทศ
ญี่ปุ่น และกระทำการต่าง ๆ ที่สร้างความเดือดร้อนแก่ญี่ปุ่น หรือเปลี่ยนแปลง
จิตใจทำให้คนญี่ปุ่นกระทำการไม่ดี อาทิ ในภาคสาม ปีศาจเข้าสิงร่าง
ศาสตราจารย์โทโมเอะ โซอิจิ นักวิทยาศาสตร์ชาวญี่ปุ่น ทำให้เกิดการทดลอง
ทางวิทยาศาสตร์เพื่อดัดแปลงพันธุกรรมในลักษณะของการคุกคามมนุษย์
เหตุการณ์ในเรื่องสอดคล้องกับเหตุการณ์จริงของญี่ปุ่นช่วงหลังการปฏิรูปเมจิ
ค.ศ. 1868 ญี่ปุ่นตั้งใจพัฒนาประเทศให้ทันสมัยและเป็นประเทศอุตสาหกรรม
เพื่อป้องกันอำนาจตะวันตก เมื่อญี่ปุ่นนำเทคโนโลยี และความชำนาญแบบ
ตะวันตกมาใช้พัฒนาประเทศ ในทางกลับกันได้พยายามลบค่านิยมแบบ
ตะวันตกออกจากสังคม โดยใช้คำขวัญ “วะกอน โยชะอิ” หมายถึง
จิตวิญญาณแบบญี่ปุ่นกับความชำนาญแบบตะวันตก อันเป็นการรวมค่านิยม
ของจิตแบบญี่ปุ่นกับเทคโนโลยีตะวันตกเข้าด้วยกัน (ยุพาลังสุวรรณ, 2547,
173, 178) การต่อสู้ของอัสวินเฮลเลอร์กับศัตรูในภาคสามนี้จึงเป็นการต่อสู้
ระหว่างความรู้จากภายนอกกับจิตวิญญาณความเป็นญี่ปุ่น

การกำหนดให้ญี่ปุ่น เป็นศูนย์กลางการปกครองของโลก ดังปรากฏ
ในเรื่องว่า หลังจากอุซางิและมาโมรุแต่งงานกันในศตวรรษที่ 21 นั้น ทั้งสองได้
เปลี่ยนสถานภาพขึ้นเป็นเนโอควินเซเลนิตี้ และคิงเอนดิเมียน จักรพรรดินีและ
จักรพรรดิผู้ปกครอง “โลก” นับแต่ปลายศตวรรษที่ 21 – 30 (หรือมากกว่า 30)
โดยมีศูนย์กลางการปกครองอยู่ที่ “คริสตัลโตเกียวพาลเซซ” การปกครองโลกที่มี

โตเกียว หรือเมืองหลวงของญี่ปุ่นเป็นศูนย์กลางนี้ เป็นยุคสมัยแห่งความเจริญรุ่งเรือง พลังผลึกเงินมายาของจักรพรรดินีเนโอควินเซเลนีตีทำให้โลกในยุคนั้นสงบสุข เป็นดินแดนในอุดมคติที่ผู้คนมีอายุยืนยาว และคงความอ่อนเยาว์ได้ยาวนานกว่าพันปี สะท้อนอุดมการณ์ชาตินิยมของชาวญี่ปุ่นอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ ตัวละครอควินเซเลอร์ยังแสดงความเคารพต่อเซเลอร์มูนในฐานะเจ้าหญิงผู้จะเป็นราชินีในอนาคต และร่วมกันต่อสู้ตลอดจนสละชีวิตเพื่อเจ้าหญิงของตน สอดคล้องกับวิถีปฏิบัติแบบชาบูโรญี่ปุ่นตามหลักจริยธรรมของบูชิโด ตลอดจนถึงอิทธิพลของญี่ปุ่นที่เน้นหน้าที่ วินัย ความจงรักภักดี ความกลมเกลียวเป็นหมู่คณะ และการจัดลำดับชั้น (ยุพา คลังสุวรรณ, 2547, 173, 210) ค่านิยมเหล่านี้ยังพบในการ์ตูนญี่ปุ่นอีกหลากหลายเรื่อง (ชุดิมา ธนุธรรมทัศน์, 2546, 85) ผู้วิจัยมองว่านัยหนึ่งคือการปลุกฝังค่านิยม และอีกนัยคือการปลุกฝังอุดมการณ์ชาตินิยมเพราะคำสอนตามลัทธิซังโจซังตันช่วยนำประเทศญี่ปุ่นไปสู่ความสำเร็จทางธุรกิจทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้า (ยุพา คลังสุวรรณ, 2547, 179)

ตัวอย่างของความสำเร็จในการปลุกฝังอุดมการณ์ชาตินิยมผ่านความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูน คือ กรณีที่ Small Worlds Tokyo แหล่งท่องเที่ยวในย่านอาริอาเกะ ประเทศญี่ปุ่น ได้สร้างแบบจำลองคริสตัลโตเกียวที่เนโอควินเซเลนีตีปกครอง ซึ่งสำนักพิมพ์เกินโคเนได้จัดทำจำหน่ายหนังสือสอนเทคนิคการถ่ายภาพในเมืองจิว โดยมีภาพของคริสตัลโตเกียวด้วย (Sailor Moon Thailand Fanclub, 2564) การผลิตซ้ำอนุภาคสถานที่ในการ์ตูนที่มีส่วนในการถ่ายทอดอุดมการณ์ชาตินิยมมาใช้ในเชิงการท่องเที่ยวสะท้อนให้เห็นความสำเร็จของการเป็นวีรบุรุษของเซเลอร์มูนทั้งในการ์ตูนและโลกจริง

ภาพ 5 คริสตัลโตเกียวจำลองที่ Small Worlds Tokyo

(ที่มา: Sailor Moon Thailand Fanclub, 2564)

3.3 เซเลอร์มูนในฐานะสิ่งแสดงอัตลักษณ์ของกลุ่ม

ความสำคัญประการสุดท้าย คือการนำการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนฉบับมังงะไปใช้เพื่อแสดงอัตลักษณ์ของกลุ่มชน เช่น

การแสดงอัตลักษณ์ของชาวญี่ปุ่น จากการใช้ตัวละคร “ซูเปอร์เซเลอร์มูน” จากการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูน ฉบับภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นจากฉบับมังงะ เป็นทูตโอลิมปิกในมหกรรมกีฬาโอลิมปิกและพาราลิมปิก Tokyo 2020 ที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นเจ้าภาพ ร่วมกับตัวละครจากการ์ตูนเรื่องอื่น ๆ (Sailor Moon Thailand Fanclub, 2564)

การแสดงอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้ชื่นชอบการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนจากการซื้อและสวมใส่เสื้อผ้าพิมพ์ลายจากการ์ตูนฉบับมังงะ จัดจำหน่ายโดย Uniqlo ในประเทศต่างๆ เช่น ประเทศญี่ปุ่น และประเทศไทยเมื่อ

พ.ศ. 2562 ลวดลายต่างๆ บนเสื้อ สะท้อนความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูน ในการตูนฉบับมังงะในหลากหลายมิติ เช่น ภาพกิริยาของเซเลอร์มูนที่มักกระทำในตอนกล่าวถึงวาทกรรมสำคัญที่เป็นเอกลักษณ์ว่า “ตัวแทนแห่งดวงจันทร์ จะลงทัณฑ์แกเอง” หรือลายเหตุการณ์ที่เซเลอร์มูนและอัศวินเซเลอร์ทุกคนพัฒนาร่างเป็นขั้นอัศวินลเซเลอร์ เป็นต้น

ภาพ 6 แพนคลับใส่เสื้อพิมพ์ลายเซเลอร์มูนฉบับมังงะ ของ Uniqlo

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูนในการตูนฉบับมังงะ ผู้วิจัยพบว่า ความเป็นวีรบุรุษในฉบับมังงะมีลักษณะที่แตกต่างจากฉบับอนิเมะในหลายประการ โดยลักษณะที่ปรากฏในฉบับมังงะแต่ไม่ปรากฏในฉบับอนิเมะ หรือปรากฏแต่นี้น้ำหนักหรือรายละเอียดไม่เท่ากัน เช่น

- ตัวละครวีรบุรุษเซเลอร์มูนเมื่อแปลงร่างนั้น มีลักษณะที่เข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว ไม่พบพฤติกรรมที่แสดงถึงความอ่อนต่อโลก หรือการมองโลก ในแง่ดีจนส่งผลเสีย

- โครงสร้างชีวิตของเซเลอร์มูนที่มีสืบเนื่องไปถึงอนาคตอันไกล

- การปราบศัตรูทุกภาคด้วยวิธีการกำจัด ทำลาย หรือกักขัง

ลักษณะเช่นนี้ อาจเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น ปัจจัยด้านประเภต สื้อและกลุ่มเป้าหมายที่ต่างกัน จึงมีการลดทอนรายละเอียด และปรับเปลี่ยน รายละเอียดต่างๆ ในฉบับมังงะให้มีความรุนแรงลดน้อยลง และทำให้ลักษณะ เด่นของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูน โดยเฉพาะลักษณะเด่นของ โครงสร้างและขั้นตอนชีวิตแบบเซเลอร์มูนมีความแตกต่างกัน และทำให้สาระ สำคัญของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูนก็มีความแตกต่างกันไปด้วย

ความเป็นวีรบุรุษของเซเลอร์มูนในฉบับมังงะมีมิติที่มีความลุ่มลึก ซับซ้อน และค่อนข้างรุนแรงมากกว่าฉบับอะนิเมะ เพราะต้องการแสดงให้เห็น สัจธรรมของชีวิตและจักรวาล นอกจากทวิภาวะดังกล่าวไปแล้วในช่วงต้น นั้น ชีวิตแบบวีรบุรุษของเซเลอร์มูนยังเผยให้เห็นสัจธรรมในแง่อื่น ๆ ที่สอดคล้องกับข้อสังเกตของแคมป์เบลล์จากการศึกษาชีวิตของวีรบุรุษใน เทพปกรณัม เช่น แนวคิดเรื่องความตายและการฟื้นคืนชีพ ที่ทุกชีวิตต้องตาย และเกิดใหม่อีกหลายภพชาติ หากมีหน้าที่จำเป็นต้องกระทำซึ่งอาจส่งผลให้ ผู้อื่นตาย แต่จะส่งผลดีต่อส่วนรวมก็ต้องกระทำ เพราะทุกชีวิตล้วนต้องตาย เพื่อเกิดใหม่ทั้งสิ้น (บาร์นี บุญทรง, 2561, 198, 293) นับเป็นสัจธรรมที่ช่วยให้ตระหนักได้ว่าไม่มีชีวิตใดปราศจากทุกข์ หนทางที่ดีที่สุดคือการยอมรับ ทุกสิ่ง แล้วทำจิตใจให้มั่นคงเพื่อสร้าง “พลังไร้เทียมทาน” แบบที่ฮีโร่เรย์นัล เซเลอร์มูนได้ปฏิบัติภารกิจทั้งทางกายและทางจิตวิญญาณ แล้วนำสาระ สาระ กลับมาเป็นตัวอย่าง

สรุป

การศึกษาความเป็นวีรบุรุษของเซเลอร์มูนจากการ์ตูนมุนฉบับมังงะ โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องวีรบุรุษของแคมป์เบลล์ และทฤษฎี วิธีวิทยาทาง คติชนวิทยา ทำให้เห็นลักษณะเด่นของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูน จากกลวิธีในการสร้างความเป็นวีรบุรุษทั้งระดับโครงสร้าง และระดับอนุภาค ตลอดจนความสำคัญของความเป็นวีรบุรุษแบบเซเลอร์มูนในมิติสังคม วัฒนธรรมของญี่ปุ่น ซึ่งเมื่อการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนเดินทางเข้ามาในสังคมไทย ก็พบว่าคนไทย ให้ความหมายกับการ์ตูนเรื่องเซเลอร์มูนในฐานะเรื่องราวของ วีรบุรุษที่ทำให้เห็นความแข็งแกร่งของเพศหญิง และเป็นตัวแทนของ วัฒนธรรมญี่ปุ่นที่เข้ามาแพร่หลายในสังคมไทย (ธนภัทร พิริย์โยธินกุล, 2557) ด้วย

งานวิจัยนี้เป็นตัวอย่างของการศึกษาที่พยายามเชื่อมโยงวัฒนธรรม ดั้งเดิม เช่น ความเชื่อ ตำนาน ว่าได้รับการนำมาแสดงออกหรือมีบทบาท ในวัฒนธรรมประชานิยมและในบริบทสังคมปัจจุบัน ตลอดจนแพร่หลายไปสู่ ระดับนานาชาติ

นอกจากนี้ยังทำให้เห็นตัวอย่างของการส่งเสริม “วัฒนธรรม การ์ตูน” ในประเทศญี่ปุ่นซึ่งทำให้การ์ตูนมีบทบาททั้งในมิติวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจถึงเวลาแล้วหรือยังที่ประเทศไทยจะส่งเสริม “การ์ตูนไทย” ในฐานะวัฒนธรรม ทั้งจากภาครัฐ เอกชน และแวดวงวิชาการ เพื่อให้ “วัฒนธรรมการ์ตูนไทย” แพร่หลายทั้งในระดับชาติและระดับสากล

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤติกร วงศ์สว่างพานิช. (2562). *Theories of Manga*. กรุงเทพฯ: แชลมอน.
- กึ่งแก้ว อรรถาการ. (ม.ป.ป.). *ปริทัศน์หนังสือยุควีรบุรุษ วีรบุรุษพันหน้า วรรณกรรมดาโอเมียน*. (โครงการเอกสารเชิงคติชนวิทยา เอกสารลำดับที่ 6 (เอกสารอัดสำเนา)).
- กิจจา รัตนการุณย์. (2547). *นิทานในเกมคอมพิวเตอร์: การสืบสานและการสร้างสรรค์*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แคมป์เบลล์ เจ. และ มอยเยอร์ส บี. (2551). *พลาณภาพแห่งเทพปกรณัม*. (บาร์นี บุญทรง, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- โคคุโซ นิสงโก เคนคิวโซ. (2541). *12 เดือน ในญี่ปุ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 4). (ผกาทิพย์ สกุลครุ และคณะ, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- ขมขนาด ศีตีสาร. (2561). *คติชนวิทยาญี่ปุ่น*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุดิมา ธนุธรรมทัศน์. (2546). *วัฒนธรรมญี่ปุ่นในการ์ตูน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาญี่ปุ่นศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทาเคอุจิ เอ็น. (2538-2541). *อัศวินดาราเซลเลอร์มูน เล่ม 1-18*. กรุงเทพฯ: วิบูลย์กิจ พับลิชชิ่ง กรุ๊ป.

- โทมิโอ คะโมะโทะ และคณะ. (2547). *วัฒนธรรมญี่ปุ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 4). (แสง จงสุริตธรรม และปราณี จงสุริตธรรม, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- ธนภัทร พิริโยอินกุล. (2557). “เซเลอร์มูนตาเล่ต์กลั้วตาย”...แค่นั้นหรือ?: การแสดงออกกับการให้ความหมายของ “เซเลอร์มูน” ใน *วัฒนธรรมสมัยนิยม*. บทความวิจัยเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ ภาษาและวัฒนธรรม 2557 เรื่อง “วัฒนธรรมสมัยนิยม” ณ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล วันที่ 28 กรกฎาคม.
- บรรณาธิการนิตยสารบิกทู. (2540). 5 ขวบปี ของเซเลอร์มูน. *บิกทู*, 73/2540 (7), 82 – 95.
- บาร์นี บุญทรง. (2561). *ชีวิตและคุณูปการของโจเซฟ แคมพ์เบลล์*. พิษณุโลก: สถาบันสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเพื่อการศึกษาคติชนวิทยาและปรัชญามตะ.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. (2551). *นิทานพื้นบ้านศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2545). *การ์ตูนเพื่อนรัก*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล. (2546). *โลกศักดิ์สิทธิ์กับโลกสามัญในชีวิตทางสังคม ใน ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล (บรรณาธิการ). เจ้าแม่คุณปู่ ข้างซอ ข้างพ่อน และเรื่องอื่นๆ ว่าด้วยพิธีกรรมและนาฏกรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- ภัทรหทัย มั่งคະดະนະรา. (2541). *การนำเสนอลักษณะของวีรบุรุษในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นในประเทศไทย (พ.ศ.2536-2540)*. วิทยานิพนธ์นิเทศ

- ศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพา คลังสุวรรณ. (2547). *ญี่ปุ่นสร้างชาติ ด้วยความรักและภักดี: ภูมิหลัง
ทางวัฒนธรรมของสังคมญี่ปุ่น*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- วิมลศีลาจาร, พระ. (2496). *ดอกบัวกับพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: อักษรนิติ.
- ศิริพร ณ ถลาง. (2552). *ทฤษฎีคติชนวิทยา: วิธีวิทยาในการวิเคราะห์
ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายป่าน ปุริวรรณชนะ. (2555). *อิทธิปาฏิหาริย์กับการสร้างเรื่องเล่า
ศักดิ์สิทธิ์: ขบนิยมและพลวัตในประวัติพระเกจิอาจารย์ในสังคมไทย
ภาคกลาง*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ส.พลายน้อย (นามแฝง). (2543). *เล่าเรื่องเมืองญี่ปุ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: พิมพ์คำ.
- อรรถยา สุวรรณระดา. (2560). *ธรรมเนียมความเชื่อญี่ปุ่นในวรรณกรรมสมัย
เฮอัน*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการคณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิชา คุณีย์พันธุ์. (2557). *อิทธิพลของสื่อการ์ตูนญี่ปุ่นที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์
การแต่งกายของกลุ่มคอสเพลย์ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานวัฒนธรรม
วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิสิทธิ์ เกษมผลกุล. (2552). *ตำนานพระศรีอาริย์ในสังคมไทย: การ
สร้างสรรค์และบทบาท*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต,
ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Campbell, J. (1956). *The Hero with a Thousand Faces*. New York: Meridian Books.
- Navok, J., & Rudranath, S. (2005). *Warriors of Legend: Reflections of Japan in Sailor Moon*. North Charleston: SC Book Surge.
- Puglia, F. (2019). Faith and Spirituality in Naoko Takeuchi's Bishōjo Senshi Sērā Mūn. *Journal of Asia-Pacific Pop Culture*, 4 (1), 100-119.
- Thompson, S. (1958). *Motif-index of folk-literature vol.5*. Bloomington: Indiana Univ. Press.
- Vogler, C. (1992). *The Writer's Journey: Mythic Structure for Storytellers and Screenwriters*. California: Michael Wiese Productions.
- Voytillar, S. (1999). *Myth and the Movies: discovering the Mythic Structure of 50 Unforgettable Films*. California: Michael Wiese Productions.

ออนไลน์

- เซเลอร์มูน (มังงะ). (ม.ป.ป.) สืบค้นเมื่อ 29 เมษายน 2564, จาก [https://th.wikipedia.org/wiki/เซเลอร์มูน_\(มังงะ\)](https://th.wikipedia.org/wiki/เซเลอร์มูน_(มังงะ)).
- เซเลอร์มูน (อนิเมะ). (ม.ป.ป.) สืบค้นเมื่อ 29 เมษายน 2564, จาก [https://th.wikipedia.org/wiki/เซเลอร์มูน_\(อนิเมะ\)](https://th.wikipedia.org/wiki/เซเลอร์มูน_(อนิเมะ)).

- Sailor Moon Thailand Fanclub. (2564). อัปเดต! สีน้าลิขสิทธิ์
"Character Design Series" จากมหาวิทยาลัยโอลิมปิกและพาราลิมปิก Tokyo 2020. สืบค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2564, จาก
<https://www.facebook.com/SailorMoonThailand.Fanclub/>.
- Sailor Moon Thailand Fanclub. (2564). *SMALL WORLDS TOKYO Official Shooting Location Guide*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2564, จาก
<https://www.facebook.com/SailorMoon.Thailand.Fanclub/>.
- Asamiya, Kia. (n.d.). *Kia Asamiya interviews Naoko Takeuchi in Kuppa Italian Magazine #62*. (Mina Kaye, translated to English). Retrieved December 6, 2011, from <http://sensei.takeuchi-naoko.com/>.
- Mccarter, Charles, (n.d.). *She is the one named Takeuchi Naoko*. Retrieved December 6, 2011, from http://www.ex.org/3.6/13-feature_takeuchi.html.

ผู้เขียน

นายธนภัทร ปิรียไธนกุล

นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail: Thanapat.pir@gmail.com